

NABOR ORODIJ ZA IZVAJANJE DELAVNIC »VIZIJA ŠOLE« ZA KREATIVNO SODELOVANJE NA PODROČJU PODNEBNE NEVTRALNOSTI

PRIPRAVA

PRIHOD

OBČUTENJE

UČENJE

OBLIKOVANJE

SPOROČANJE

On behalf of:

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety

of the Federal Republic of Germany

KOLOFON

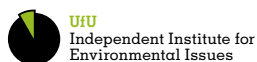

Linda Beyschlag, Kristen Brand, Sigrid Lindner (Vodilna hiša)

Anne Dahmen, Camille Serre (adelphi).

Metode 1A, 2C, 3A, 3E in 5A so bile razvite in preizkušene v okviru Sense the City (Začuti mesto) projekta, ki ga je vodila Franziska Schreiber. Prilagojene so bile temi podnebne nevtralnosti za potrebe pripomočkov Vision delavnic

Tilman Abresch, Florian Kliche, Muriel Neugebauer (Neodvisni inštitut za okolje, UfU)

BMU AZ: **IK II 5 – 42206-2/1.5**

Številka projekta: **200771**

Pišite nam na **BEACON_HelpDesk@guidehouse.com**

Obiščite nas na **www.euki.de/beamcon**

Projekt The Bridging European and Local Climate Action (BEACON) je financiran s strani Evropske podnebne pobude – EUKI, ki je instrument za financiranje projektov Zveznega ministrstva za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost (BMU). Temeljni cilj programa EUKI je preko krepitev čezmejnega dialoga in sodelovanja ter izmenjave znanja in izkušenj, spodbujati podnebno sodelovanje v Evropski uniji, z namenom zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.

Informacije in stališča v tej publikaciji so last avtorjev in ne izražajo nujno uradnega mnenja Zveznega ministrstva za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost.

On behalf of:

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety

European
Climate Initiative
EUKI

of the Federal Republic of Germany

KAZALO VSEBINE

PREDSTAVITEV DELAVNIC »VIZIJA ŠOLE«	4
Kaj je podnebna nevtralnost?	5
Kakšen je namen delavnic »Vizija šole«?	7
Razvijanje vizije za prihodnost	8
Načrtovanje delavnic »Vizija šole«	10

KAKO UPORABLJATI NABOR ORODIJ ?	11
Standardni Elementi	11
Kako uporabljati orodja	12
TVOJA DELAVNICA »VIZIJA ŠOLE«	58

NABOR ORODIJ

PRIPRAVA

Modul 1: PRIPRAVA	16
Možnost 1A: Senzorični sprehod po soseski	16
Možnost 1B: Fotografiranje	17
Možnost 1C: Zbiranje naravnih materialov	18

PRIHOD

Modul 2: PRIHOD	19
Možnost 2A: Tabla razpoloženja	19
Možnost 2B: Kamen-Škarje-Papir	21
Možnost 2C: Klepet s sosedom	22
Možnost 2D: Osebna izjava	23
Možnost 2E: Sociogram / Struktura skupine	24

UČENJE

Module 4: UČENJE	37
Možnost 4A: Predstavitev vhodnih podatkov	37
Možnost 4B: Hitri zmenki s strokovnjaki	38
Možnost 4C: Škatla z besedami	39
→ <i>Seznam besed</i>	40
Možnost 4D: Vpliv podnebnih sprememb	41
Možnost 4E: Kratak film o podnebni nevtralnosti	42

OBČUTENJE

Module 3: OBČUTENJE	26
Možnost 3A: Ustvarjanje asociacij s senzoričnimi vzorci	26
→ <i>Senzorični vzorci</i>	28
→ <i>Gradiva in predlogi za plakate</i>	29
Možnost 3B: Povezave z uporabo ključnih besed	32
Možnost 3C: Umetniška izvedba	33
Možnost 3D: Pismo sebi	35
Možnost 3E: Domišljijско potovanje	36

OBLIKOVANJE

Module 5: OBLIKOVANJE	43
Možnost 5A: Oblikovanje vizij za prihodnost	43
→ <i>Vizija</i>	45
Možnost 5B: Čebelji panj	46
Možnost 5C: Potovanje skozi čas	47
Možnost 5D: Metoda »obrnjeno na glavo«	49
Možnost 5E: Metoda Walt Disney	51

SPOROČANJE

Modul 6: SPOROČANJE	53
Možnost 6A: Snemanje video izjave	53
→ <i>Scenarij za izjavo</i>	54
Možnost 6B: Intervju	55
Možnost 6C: Razstava	56
Možnost 6D: Delitev rezultatov	57

PREDSTAVITEV DELAVNIC »VIZIJA ŠOLE«

Protesti proti podnebnim spremembam po vsem svetu in med generacijami zahtevajo ambiciozno in takojšnje ukrepanje vlad na nacionalni in mednarodni ravni. Naraščanje števila razglasitev podnebnih kriznih razmer po vsem svetu, je dodalo novo dinamiko razpravam o izvajanju Pariškega sporazuma na lokalni ravni in ob prehodu na podnebno nevtralna mesta. Za doseganje prihodnosti brez toplogrednih plinov postaja potreba po preobrazbi vse bolj v središču pozornosti na vseh ravneh. Vse več držav, mest, podjetij in organizacij se zavezuje k cilju, da bodo do sredine stoletja podnebno nevtralne.

Države podpisnice Pariškega sporazuma iz leta 2015, so se v prizadevanjih za preprečitev nevarnih podnebnih sprememb dogovorile, da bodo v tem stoletju omejile dvig globalne temperature na precej manj kot 2 °C, hkrati pa si bodo prizadevale za omejitev na 1,5 °C nad predindustrijsko ravnjo. Da bi to dosegli, je potrebno do leta 2050 na svetovni ravni doseči stanje podnebne nevtralnosti. Zato je Evropska komisija predlagala cilj Evropske unije (EU) in njenih 27 držav članic, da postanejo prva podnebno nevtralna celina, ne da bi za seboj pustile katero koli osebo ali kraj. Komisija je z Evropskim zelenim dogovorom predstavila strategijo, ki opisuje, kako je mogoče gospodarsko rast ločiti od porabe virov in tako doseči podnebno nevtralnost.

Ampak najprej naredimo korak nazaj:

PODNEBNA NEVTRALNOST – KAJ TO PRAVZAPRAV POMENI?

KAJ JE PODNEBNA NEVTRALNOST?

Podnebna nevtralnost (pogosto opisana kot ogljična nevtralnost) pomeni doseganje ravnovesja med emisijami in absorpcijo ogljika in drugih toplogrednih plinov iz ozračja.

Natančneje, dejavnosti so podnebno nevtralne, če ne obremenjujejo podnebja, tj. pri njihovem procesu se ne sprošča ogljikov dioksid (CO₂) ali drugi toplogredni plini. Alternativno se vse nastale emisije toplogrednih plinov izravnajo s osamitvijo ogljika, tj. absorpcija CO₂ iz ozračja, da se doseže neto ničelne emisije. CO₂ se shranjuje v raznih sistemih, ki lahko absorbirajo več ogljika, kot ga sproščajo, takšen primer so tla, gozdovi, barja in oceani.

Sprejete odločitve o podnebni nevtralnosti na mednarodni in nacionalni ravni je potrebno vključevati v ukrepe, ki bodo imeli učinek na lokalni ravni, na ravni posameznih mest in podjetij. Mesta, ki pomembno prispevajo k podnebnim spremembam, imajo tudi velike možnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, ki jih proizvajajo. København si je na primer zastavil cilj, da do leta 2025 postane prva podnebno nevtralna prestolnica. Poleg varčevanja pri porabi energije, mobilnosti in pobud mestne uprave se danska prestolnica osredotoča na zmanjševanje emisij, ki nastajajo pri proizvodnji energije. Njihov pristop je zamenjava premoga, nafte in plina z obnovljivimi viri energije, kot so velika elektrarna na biomaso in več vetrnih turbin.

Mesta po vsem svetu se zavezujejo, da bodo svoje razvojne poti usmerila v podnebno nevtralno smer. Rio de Janeiro je že leta 2000 začel spremljati emisije toplogrednih plinov na občinski ravni, leta 2016 pa je sprejel Rio 500 Vision načrt. Tako je postal prvo mesto na globalnem jugu, ki si je zastavilo cilj podnebne nevtralnosti.

Tudi manjša evropska mesta si prizadevajo za podnebno nevtralno prihodnost, saj si želijo dolgoročno izboljšanje kakovosti življenja svojih prebivalcev - kljub prihajajočim podnebnim spremembam so na primer Leuven (Belgija), Valladolid (Španija) in La Rochelle (Francija) že začeli medsektorske procese preoblikovanja.

Na splošno so ovire, s katerimi se mesta soočajo na poti do podnebne nevtralnosti, predvsem na področjih porabe energije (v stavbah), proizvodnji energije, ravnanja z odpadki, rabe zemljišč, prometa in infrastrukture. Za doseganje podnebne nevtralnosti je pomembno široko zastavljeno sodelovanje vseh lokalnih akterjev: če cilj ni razumljen in ne ustreza lastnim predstavam o prihodnosti, daljnosežne preobrazbe ni mogoče izpeljati – na tem mestu pa pridejo v veljavno delavnice »Vizija šole«.

Prav tako si tudi številna podjetja prizadevajo postati podnebno nevtralna. V okviru pobude Podnebno nevtralno zdaj, ki je nastala na pobudo Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja (UNFCCC), je več kot 300 podjetij in organizacij podpisalo izjavo, s katero so se zavezala, da bodo merila svoje emisije, jih poskušala čim bolj zmanjšati in jih po potrebi nadomestila za druge emisije. Da bi izravnali nastale emisije, podjetja ali celo posamezniki vlagajo v projekte podnebnih ukrepov (večinoma na globalnem jugu). Na ta način se emisije, ki se jim ni mogoče izogniti, izravnajo z zmanjšanjem emisij drugeje.

Pot k podnebno nevtralni prihodnosti ne more biti uspešna brez preobrazbe, ki se bo razširila na trajnostne strukture in procese, ki jih vodijo države, mesta in podjetja. Prav tako lahko vsak posameznik prispeva k temu, da se zaveda emisij, ki jih povzročajo, in si prizadeva za njihovo čim večje zmanjšanje.

KAJ JE PODNEBNA NEVTRALNOST?

Na svoj ogljični odtis lahko vplivamo na področjih, kot so potrošnja (npr. oblačila), prehrana, poraba toplote in električne energije ter mobilnost (npr. letalski prevozi). Da nihče ne bi ostal zadaj, je potrebno vzpostaviti mehanizme, ki bodo omogočili socialno pravičen prehod - pravičen prehod v ogljično nevtralno družbo. Nedvomno je doseganje podnebne nevtralnosti izjemno ambiciozen, vendar dosegljiv cilj. Prehod v podnebno nevtralnost je izvedljiv, če se vsi - od posameznikov, zasebnih podjetij do svetovnega prostora - zavežejo k temu. Razvoj vizije za podnebno nevtralno prihodnost je zato pomemben prvi korak.

KAKŠEN JE NAMEN DELAVNIC »VIZIJA ŠOLE«?

Preobrazba v podnebno nevtralnost ne more biti uspešna brez celovitih sprememb. Čeprav politične odločitve in cilji na mednarodni, nacionalni ali lokalni ravni te pogosto že odražajo, pa je eden od preostalih ključnih izzivov ta, da ljudje ki živijo in delajo v mestih težko sprejemajo in vključujejo potrebne spremembe v njihov vsakdan.

Namen delavnic »Vizija šole« je združiti predstavnike različnih skupin (javnost, mestna uprava in šole) v njihovem lokalnem okolju, da bi prebivalcem približali koncept podnebne nevtralnosti in razvili skupno vizijo za podnebno nevtralnost. Povezovanje in vključevanje je namenjeno združevanju ljudi iz različnih delov družbe. Med udeleženci naj bi se povečala ozaveščenost o tem, kako je mogoče cilje nacionalne podnebne politike in politike EU razčleniti na lokalno raven in njihovo neposredno okolje.

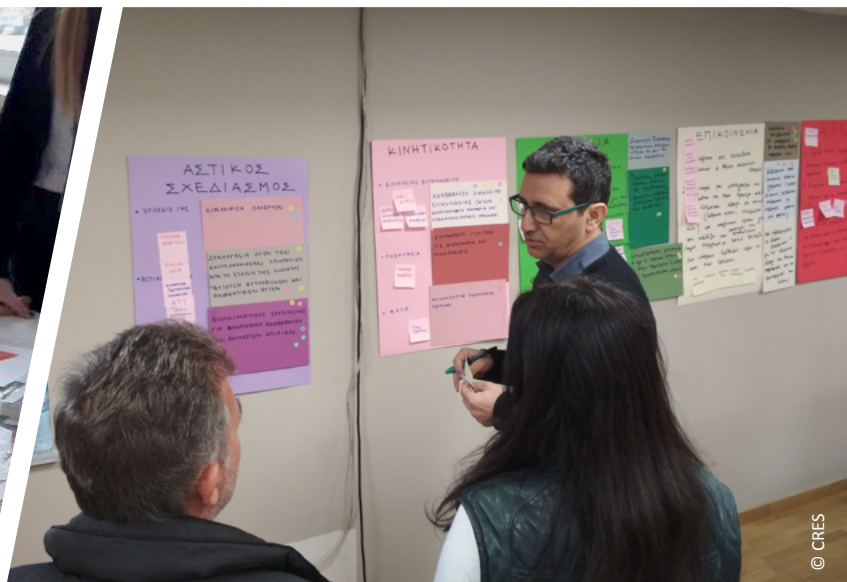
Eden od vidikov, ki se odraža na delavnicah »Vizija šole« je, da ima vsak posameznik svoje zamisli o prihodnosti, zlasti glede vsakdanjega življenja in osebnega okolja. Na delavnicah se te ideje preučijo in nato povežejo s potrebnim dolgoročnim oblikovanjem. S pristopom vključevanja udeleženci dobijo vpogled v svoje prednostne naloge in prednostne naloge drugih v zvezi z vprašanji, kot so:

- Kako želimo živeti v prihodnosti?
- Kako si predstavljamo življenje v kontekstu podnebnih sprememb?

Na podlagi prejetih odgovorov nato kot predstavnik občine ali šole lahko spoznate, na katerih področjih je potreben poudarek. Udeleženci pa se naučijo, kako lahko na osebni ravni prispevajo k preobrazbi in spremembam. Delavnice »Vizija šole« lahko pomagajo tudi pri doseganju skupnih ciljev, zagotavljanju pozitivnih pogledov na prihodnost ter spodbujanju ustvarjalnega razmišljanja in predanosti. Bistvo delavnic je torej povabiti udeležence, da razvijejo lastno vizijo podnebno nevtralne prihodnosti, v kateri bi radi živeli.

Interaktivna oblika delavnice omogoča organizatorjem delavnic, da razvijejo inovativne, lokalno zasidrane vizije podnebne nevtralnosti, ki temeljijo na raznoliki, po meri prilagojeni mešanici metod in materialov.

Delavnice potekajo po vnaprej določenem zaporedju modulov (glej poglavje [Razvijanje vizije za prihodnost](#)), ki obravnavajo različne ravni zaznavanja in tako odražajo ustvarjalni pristop delavnic. V okviru projekta BEACON [Bridging European and Local Climate Action](#) so bile delavnice in sedanji »nabor orodij« s pripadajočimi metodami oblikovane za naslednje ciljne skupine:

Šole: Moduli delavnic »Vizija šole« se lahko vključijo pri delu v razredu in v učni načrt. Rezultati učencev se lahko nato predstavijo na šolskih sejmih in prireditvah. Na ta način so vizije otrok deležne pozornosti in tako lahko prispevajo k preobrazbi.

Občinska uprava: Za spodbujanje sodelovanja javnosti na temo podnebnih sprememb so delavnice »Vizija šole« lahko primeren in učinkovit pristop. Rezultati delavnic lahko služijo kot podlaga za razvoj ali revizijo obstoječe dolgoročne strategije podnebnih ukrepov ali celo poslanstva občine. Posamezni sestavni deli lahko služijo tudi kot informacija za delo s ustreznimi oddelki (npr. za urbanizem, energetiko, promet, novogradnje, itd.). Da bi dosegli največji učinek, se lahko že vnaprej določijo aktivnosti, dogodki in področja v katera bodo vključeni rezultati delavnic.

RAZVIJANJE VIZIJE ZA PRIHODNOST

»Težava je nekaj negativnega, od česar se je treba oddaljiti, medtem ko je vizija nekaj pozitivnega, k čemur je treba stremeti.«

Delavnice »Vizija šole« je razdeljena na šest modulov. Ti so sicer različno usmerjeni, vendar jim je skupen splošni cilj, da se do konca delavnice razvije in pripravi skupno vizijo:

Modul 1: PRIPRAVA

Modul PRIPRAVA je podoben pripravljalni fazi, ki poteka pred samo delavnico in v kateri udeleženci zberejo svoje vtise ali odkritja iz okolice ter jih prinesejo na delavnico. Cilj prvega modula je, da udeleženci pred udeležbo na delavnici razmišljajo o podnebni nevtralnosti in raziskujejo, kako je tema povezana z njihovim osebnim življenjem in okoljem.

Modul 2: PRIHOD

Izvajanje delavnice se začne z modulom PRIHOD. V času izvajanja tega modula se delavnica umesti v lokalni ali osebni kontekst. Najprej udeležence pozdravimo in jim predstavimo potek dogodka, ter jim damo priložnost da se med seboj bolje spoznajo.

Modul 3: OBČUTENJE

Sledi modul OBČUTENJE. Praktične vaje ki se izvajajo tekom tega modula so namenjene spodbujanju čutil (npr. z uporabo slik in zvokov) za raziskovanje in izražanje osebnih povezav s temo podnebne nevtralnosti.

Modul 4: UČENJE

Modul UČENJE je zasnovan tako, da na zanimiv način posreduje ključno vsebino o podnebni nevtralnosti. Prispevek zunanjih strokovnjakov lahko na tej točki v delavnico vključi bolj specifično in tehnično perspektivo.

Modul 5: OBLIKOVANJE

V modulu OBLIKOVANJE sta še posebej dobrodošla ustvarjalnost in timsko delo. Tu udeleženci uporabijo svoja nova spoznanja in ugotovitve ter pripravijo osnutek vizije. Najbolje v majhnih skupinah, pri čemer lahko za doseg konkretnih rezultatov uporabijo različne metode (slike, igra vlog, kolaži itd.).

Modul 6: SPOROČANJE

Na koncu, v modulu SPOROČANJE pa se razvite vizije predstavijo in delijo z vsemi zainteresiranimi. To so lahko na primer oblikovalci politik, predstavniki javnosti, sošolci ali učenci iz sosednjih šol.

RAZVIJANJE VIZIJE ZA PRIHODNOST

Tabela 1 povzema module, njihovo vsebino in predvideni čas potreben za njihovo izvedbo ter omogoča grob pregled poteka delavnic »Vizija šole«. Delavnice, vključno z odmori, trajajo od 2,5 ur do 9 ur, odvisno od izbire metod. Različni moduli delavnic so lahko

razporejeni na več dni, da ne pride do predolghih delavnic. Podani časi v spodnji tabeli, so za posamezni modul ocenjeni glede na izvajanje ene metode na modul in podajajo najkrajšo in najdaljšo možno dolžino modulov.

Tabela 1: Pregled zaporedja modulov za razvijanje vizije za prihodnosti

Modul	Vsebina	Potreben čas za modul
PRIPRAVA	Zbiranje vtisov in idej v svojem okolju	10 – 60 min
PRIHOD	Umeščanje v lokalni in osebni kontekst	30 – 50 min
OBČUTENJE	Raziskovanje in izražanje osebnih asociacij na podnebno nevtralnost	15 – 120 min
UČENJE	Pridobivanje posebne, tehnične perspektive s pomočjo prispevka strokovnjakov	15 – 45 min
OBLIKOVANJE	Oblikovanje skupne vizije po manjših skupinah na podlagi prispevkov iz predhodnih modulov	45 – 120 min
SPOROČANJE	Predstavitve dobljenih skupinskih vizij vsem zainteresiranim npr. Župan, odločevalci, sošolci, morebitni novinarji	15 – 60 min

Skupaj **prib. 130 – 455 min**
(prib. 2 – 7.6 ure)

NAČRTOVANJE DELAVNIC »VIZIJA ŠOLE«

Uspešna izvedba delavnic »Vizija šole« je odvisna od izbire pravih metod ter pravočasne in zadostne priprave organizatorjev. Vidiki, ki jih je treba upoštevati pri načrtovanju delavnic vključujejo:

- **Pravočasno povabilo in objava modula PRIPRAVA:** Udeležence pravočasno povabite in jih obvestite, da pred samo delavnico poteka pripravljalna faza, v kateri bodo udeleženci zbirali vtise in ideje. S pripravljalnimi nalogami jih seznanite vsaj en teden pred dogodkom.

- **Ustvarjanje pravega razpoloženja:** Udeležence že v vabilu obvestite, da je na delavnicah zaželeno aktivno sodelovanje. Od njih se bo pričakovalo, da bodo prispevali svoje zamisli in pokazali pobudo. Pasivno poslušanje je le majhen del delavnic. Motivirajte udeležence, da delijo svoje misli, tudi če imajo le malo predhodnega znanja o podnebni nevtralnosti.

- **Priprava prostora:** Da bi bila izkušnja delavnic čim bolj prijetna, upoštevajte zunanje dejavnike, kot sta prijetna osvetlitev in dovolj sedežev. Predvajanje glasbe ob prihodu ljudi ustvarja razpoloženje, ki lahko prispeva k sproščenemu in konstruktivnemu vzdušju.

- **Načrtovanje odmorov in okrepčil:** Ne pozabite načrtovati dovolj odmorov med izvajanjem delavnic. Predhodno razmislite in zagotovite pijačo in po potrebi prigrizke ali celo kosilo. Druga možnost je, da udeležence opomnite, naj malico prinesejo sabo.

- **Nabava in zagotavljanje gradiva:** Za izvedbo delavnic so potrebni različni materiali in tehnična oprema. Mednje spadajo materiali za likovno ustvarjanje, predloge, prenosni računalniki in projektor. Ti so omenjeni v različnih metodah in v nekaterih primerih podrobneje razloženi. Načrtujte dovolj časa za zbiranje in pripravo potrebnega gradiva.

- **Vključevanje strokovnjakov:** Obrnite se na morebitne strokovnjake, ki bi lahko s svojimi prispevki dopolnili vaše delavnice »Vizija šole«.

- **Vključevanje drugih zainteresiranih strani in lokalnih medijev:** Zgodaj vzpostavite stik z odločevalci in lokalnimi predstavniki medijev, s katerimi boste morda želeli deliti rezultate delavnic »Vizija šole« v okviru zaključnega modula. Doseganje širše javnosti motivira udeležence in ustvarja večji učinek delavnic. V šolah lahko poleg ravnatelja povabite tudi učiteljski zbor in učence. Pri občinah so lahko ustrezne ciljne skupine tudi predstavniki civilne pobude in javnosti, ne le župan.

KAKO UPORABLJATI NABOR ORODIJ ?

Zbrane metode, kot orodja vam omogočajo individualno izbiro in kombinacijo metod. Pomembno je da se upošteva ustrezen kontekst, potrebe in spretnosti udeležencev. Pri izvajanju delavnic »Vizija šole« za otroke in mlade odrasle lahko uporabite bolj igrive in aktivne metode, nasprotno pa lahko za udeležence, ki se pri svojem delu ukvarjajo s temo podnebne nevtralnosti, oblikujete bolj poglobljene delavnice.

Standardni elementi

Poleg metod, ki jih lahko poljubno kombinirate v vsakem modulu, je priporočljivo delavnici dodati nekaj standardnih elementov, ki bodo zagotovili uspešno izvedbo. V tabeli spodaj so ti elementi opisani po posameznih modulih (če se izkažejo za uporabne).

Tabela 2: Opis priporočenih standardnih elementov delavnic »Vizija šole«

Modul	Standardni elementi	Razlaga
PRIPRAVA	-	
PRIHOD	Pozdrav in uvod moderatorja	Da bi poudaril uradni začetek, mora moderator udeležencem nameniti uvodne besede, se predstaviti in pojasniti cilj delavnice »Vizija šole«. Ta del naj bo kratek (približno 10 minut).
	Kratek nagovor župana/ ravnatelja	Da bi poudarili pomen delavnic »Vizija šole«, lahko vključite kratek nagovor (približno 10 min) visokega predstavnika (npr. predstavnika občine ali šole).
OBČUTENJE	-	-
UČENJE	-	-
OBLIKOVANJE	-	-
SPOROČANJE	Dokumentiranje rezultatov	Da bi zagotovili, da se rezultati, ki so jih razvile skupine, ne bodo izgubili, načrtujte, da bodo dobro dokumentirani (na primer fotografirani, zbrani in shranjeni na osrednjem mestu).

KAKO UPORABLJATI NABOR ORODIJ ?

Izbira metod po meri

V vsakem od šestih modulov je predstavljenih tri do pet metod (glejte poglavje [Nabor orodij](#)). Za oblikovanje in pripravo delavnic »Vizija šole« je mogoče za vsak modul izbrati eno ali več predlaganih metod, glede na lokalni kontekst in ciljno skupino. Metode se med drugim razlikujejo tudi po času, ki je potreben za njihovo izvajanje. V nekaterih primerih so metode med seboj povezane preko modulov, kar pomeni, da jih je mogoče enostavno kombinirati

in nadgraditi (to je označeno v posameznem profilu metode, [glej Sliko 1](#)). Vendar pa uporaba sorodnih metod ni obvezna ampak je zgolj predlog. Na splošno je mogoče kombinirati vse metode iz nabora orodij za izvajanje delavnic »Vizija šole«.

Za lažje kombiniranje so metode označene z elementi, ki nakazujejo način vključevanja udeležencev v pripravljene aktivnosti:

Igrivo

Metode, ki temeljijo na igranju/igrah (npr. Igra vlog).

Kognitivno

Metode, ki od udeležencev zahtevajo samostojno razmišljanje in obravnavanje informacij.

Taktilno

Metode, ki vključujejo predvsem uporabo rok.

Čustveno

Metode, ki udeležencem omogočajo, da raziskujejo svoje čustvene povezave z obravnavano temo.

Zelo aktivno

Metode, ki zahtevajo fizični napor.

Da bi bila delavnica »Vizija šole« čim bolj interaktivna in nepozabna, je potrebno poleg prilagajanja ciljni skupini kombinirati čim več metod iz vseh petih zgoraj omenjenih kategorij. Metode večinoma niso uvrščene le v eno kategorijo, temveč nagovarjajo več čutov hkrati.

Vse predlagane metode so razložene v samem opisu metod v naslednjem poglavju [Nabor orodij za metode](#). Opisi metod vsebujejo vse informacije, ki jih potrebujete za izvedbo. Enotna struktura opisov vam omogoča hiter pregled nad tem, kako jo najbolje izpeljati.

KAKO UPORABLJATI NABOR ORODIJ ?

Na naslednjih slikah je razloženo, kako brati opise metod. Predstavljena je njihova struktura in ikone, ki so zaradi enostavnosti uporabljene namesto naslovov.

Slika 1: Predstavitev in razlaga posamezne metode

	Način vključevanja v aktivnosti	Stroški	Potreben čas	Max. število udeležencev		
Kateremu modulu pripada metoda	PRIJAVA	PRIHOD	OBČUTENJE	UČENJE	OBLIKOVANJE	SPOROČANJE
Naslov metode	1A SPREHOD PO SOSESKI IN AKTIVIRANJE RAZLIČNIH ČUTIL					
Metodo je mogoče dobro kombinirati z...	Sorodne metode/materiali: 2A/C, 3A/E, 5A					
Kaj dosežemo s to metodo	<ul style="list-style-type: none"> Udeleženci se seznanijo s vsebino delavnice in se nanjo pripravijo tako, da se posvetijo svojim občutkom in razmislijo o svojem dojetju okolja. Pri tem naj imajo v mislih sledeče: »Prihodnost našega mesta je odvisna od naših današnjih odločitev. → Kakšen vpliv ima to na prebivalce?« 		<ul style="list-style-type: none"> Brez materialov in stroškov. 			
Materiali			<ul style="list-style-type: none"> En teden pred delavnico je potrebno vsem udeležencem poslati navodila. Posebno znanje za izvajanje ni potrebno. 			
Predpriprave	<ul style="list-style-type: none"> Sprehod poteka na prostem. 		<ul style="list-style-type: none"> Ker so ljudje navajeni mesto dojemati kognitivno in vizualno, jih spodbudite, da se prepustijo in prebudijo vse čute ter se sprehodijo brez predsodkov. 			
Izbira in priprava prostora						
Potencialni izzivi						
Opis in navodila	<p>Priprava</p> <p>En teden pred delavnico »Vizija šole« udeležence obvestite o sprehodu: trajal naj bi približno eno uro. Pot lahko izberete poljubno. Glede na potrebe in nalogo so lahko primerni javni trg, ulice ali soseska.</p> <p>Izvajanje</p> <p>Udeleženci naj se med sprehodom zavestno osredotočijo na svoja čutila. Naslednja ključna vprašanja olajšajo izvedbo vaje:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaj vidite? Kaj vonjate? Katero vrsto površin in materialov se dotikate in kakšen je njihov občutek? Kakšno je ozračje? Kako se počutite v različnih situacijah? <p>Neobvezno</p> <p>Vtise s sprehoda uporabite pri oblikovanju vizije mest! Priporočljivo je, da udeleženci svoje izkušnje in občutke zapišejo takoj po koncu sprehoda, na primer v obliki zapisa v dnevnik. Poleg tega lahko posnamejo fotografije (glejte metodo 1B) ali zberejo predmete (glejte metodo 1C), ki predstavljajo posebno čustveno povezavo s krajem. Te predmete prinesejo na delavnico.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kaj opažate na svoji poti? Ali določena mesta ali situacije zaznavate kot posebej pozitivne ali negativne? Zakaj je tako? Ali ta mesta ali situacije povežete z določenimi spomini ali občutki? 					

Na kazalo

KAKO UPORABLJATI NABOR ORODIJ ?

Slika 2: Predstavitev in razlaga predstavitve dodatnega gradiva

Sponka v naslovu označuje, da gre za informativni list z dodatnim gradivom o metodi.

Naslov sorodne metode

Opis

• Sorodne metode/materiali: 6A

• Predloga scenarija je le primer in se lahko prilagodi potrebam in željam organizatorjev in udeležencev.

Abschnitt	Inhalt
Uvod	2-3 stavki o delavnici »Vizija šole« in njenem cilju.
	Kratka predstavitev udeležencev (npr. razred iz ...; predstavnik občine ...).
Kaj smo se naučili?	Kratek povzetek modula UČENJE.
Kaj je bilo oblikovano?	Kratka predstavitev pripravljenih osnutkov vizij za prihodnost.
	Predstavitev izdelanih elementov (npr. kolažev itd.).
Zaključek	Kaj je za vas kot skupino še posebej pomembno, ko razmišljate o podnebno nevtralni prihodnosti?
	Kaj bi radi delili s svojimi soorganizatorji/učenci o svoji viziji?

< 54 >

NABOR ORODIJ

PRIPRAVA

Modul 1: PRIPRAVA	16
Možnost 1A: Senzorični sprehod po soseski	16
Možnost 1B: Fotografiranje	17
Možnost 1C: Zbiranje naravnih materialov	18

PRIHOD

Modul 2: PRIHOD	19
Možnost 2A: Tabla razpoložnja	19
Možnost 2B: Kamen-škarje-papir	21
Možnost 2C: Klepet s sosedom	22
Možnost 2D: Osebna izjava	23
Možnost 2E: Sociogram / Življenjska statistika	24

UČENJE

Module 4: UČENJE	37
Možnost 4A: Predstavitev izhodišč	37
Možnost 4B: Hitri zmenki s strokovnjaki	38
Možnost 4C: Škatla z besedami	40
Možnost 4D: Vpliv podnebnih sprememb	41
Možnost 4E: Kratak film o podnebni nevtralnosti	42

OBČUTENJE

Module 3: OBČUTENJE	26
Možnost 3A: Ustvarjanje asociacij s senzoričnimi vzorci	26
Možnost 3B: Povezave z uporabo ključnih besed	32
Možnost 3C: Umetniška izvedba	33
Možnost 3D: Pismo sebi	35
Možnost 3E: Domišljijско potovanje	36

OBLIKOVANJE

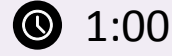
Module 5: OBLIKOVANJE	43
Možnost 5A: Oblikovanje vizij za prihodnost	43
Možnost 5B: Čebelji panj	46
Možnost 5C: Potovanje skozi čas	47
Možnost 5D: Metoda »obrnjeno na glavo«	49
Možnost 5E: Walt Disney Metoda	51

SPOROČANJE

Modul 6: SPOROČANJE	53
Možnost 6A: Snemanje video izjave	54
Možnost 6B: Intervju	55
Možnost 6C: Razstava	56
Možnost 6D: Oddaja rezultatov	57

1A SENZORIČNI SPREHOD PO SOSESKI

Sorodne metode: **2A/C**, **3A/E**, **5A**

Udeleženci se seznanijo s vsebino delavnice in se nanjo pripravijo tako, da se posvetijo svojim občutkom in razmislijo o svojem dojetju lastnega okolja. Pri tem naj imajo v mislih sledeče:
»Prihodnost našega mesta je odvisna od naših današnjih odločitev. → Kakšen vpliv ima to na prebivalce?«

Brez materialov in stroškov.

En teden pred delavnico je potrebno vsem udeležencem poslati navodila. Posebno znanje za izvajanje ni potrebno.

Sprehod poteka na prostem.

Ker so ljudje navajeni mesto dojemati kognitivno in vizualno, jih spodbudite, da se prepustijo in prebudijo vse čute ter se sprehodijo brez predsodkov.

Priprava

En teden pred delavnico »Vizija šole« udeležence obvestite o sprehodu: trajal naj bi približno eno uro. Pot lahko izberete poljubno. Glede na potrebe in nalogo so lahko primerni javni trg, ulice ali soseska.

Izvajanje

Udeleženci naj se med sprehodom zavestno osredotočijo na svoja čutila. Naslednja ključna vprašanja olajšajo izvedbo vaje:

- Katere zvoke zaznavate na poti?
- Kaj vidite?
- Kaj vonjate?
- Katere vrste površin in materialov se dotikate in kakšen je njihov občutek?
- Kakšno je ozračje?
- Kako se počutite v različnih situacijah?

- Kaj opazate na svoji poti?
- Ali določena mesta ali situacije zaznavate kot posebej pozitivne ali negativne? Zakaj je tako?
- Ali ta mesta ali situacije povezujete z določenimi spomini ali občutki?

Neobvezno

Vtise s sprehoda uporabite pri oblikovanju vizije mesta! Priporočljivo je, da udeleženci svoje izkušnje in občutke zapišejo takoj po koncu sprehoda, na primer v obliki zapisa v dnevnik. Poleg tega lahko posnamejo fotografije (glejte **metodo 1B**) ali zberejo predmete (glejte **metodo 1C**), ki predstavljajo posebno čustveno povezavo s krajem. Te predmete prinesejo na delavnico.

1B FOTOGRAFIRANJE

Sorodne metode: **2A/C, 3A**

€ ≤ 1

🕒 0:30

👤 1

Udeleženci razmišljajo o temi »podnebno nevtralnno mesto« ali »podnebno nevtralna šola«. S posneto fotografijo povežejo pozitivno podobo in obravnavano tematiko.

- Potreben je osebni fotoaparati ali pametni telefon
- Digitalni prenos fotografije, npr. prek USB ključka ali natisnjenih kopij

En teden pred delavnico je potrebno vse udeležence obvestiti o nalogi. Posebno znanje za izvajanje ni potrebno.

Fotografije lahko posnamete v zaprtih prostorih ali na prostem.

Brez izzivov.

Izvajanje

Vse udeležence prosimo, da posnamejo fotografijo, ki izraža pozitiven pogled na njihovo mesto ali okolico (lahko tudi šola ali sosesko) v povezavi s podnebno nevtralno prihodnostjo. To je lahko lepa prostorska ureditev, primer narave v mestu ali drugi primeri podnebnju prijaznega okolja.

Razmislek

Udeležence prosimo, da v nekaj dneh razmislijo o tem, kaj so fotografirali in zakaj. Odgovoriti morajo na naslednja vprašanja:

- Kaj izraža fotografija?
- Kako je povezana s podnebno nevtralno prihodnostjo?
- Zakaj vzbuja pozitivno razpoloženje?

Fotografije je treba v digitalni ali tiskani obliki prinesiti na delavnico »Vizija šole« ali jih vnaprej poslati organizatorju (npr. po elektronski pošti), da jih lahko po želji zbere in pripravi za delavnico.

1C ZBIRANJE NARAVNIH MATERIALOV

Sorodne metode: **2A/C**

0

≤ 0:20

∞

Udeleženci razmišljajo o temi »podnebno nevtralnno mesto« ali »podnebno nevtralna šola«. S obravnavano tematiko povezujejo pozitivne izkušnje (sprehod v naravi).

Brez materialov in stroškov.

En teden pred delavnico je potrebno vse udeležence obvestiti o nalogi. Posebno znanje za izvajanje ni potrebno.

Udeleženci zbirajo materiale na prostem.

Ni izzivov.

Izvajanje

Za pripravo na delavnico »Vizija šole« so udeleženci naprošeni, da se za kratek čas sprehodijo po stanovanjski soseski, mestnem središču, šolskih površinah ali parku. Udeležence spodbudite, naj jih na sprehodu navdihne narava ter naj po občutku zbirajo naravne materiale. Ti naj bodo nekaj, kar povezujejo s trajnostnim in podnebju prijaznim mestom/šolo. Udeleženci lahko na primer zbirajo predmete iz narave, ki jih povezujejo z določeno podnebju prijazno tehnologijo ali vidikom urbanističnega oblikovanja.

Razmislek

Po sprehodu naj udeleženci odgovorijo na naslednja vprašanja:

- Kako lahko naravni materiali, rastline, drevesa in živali prispevajo k trajnostnemu in okolju prijaznemu mestu, ki je odporno na podnebne razmere?
- Kako rastline vplivajo na podnebje v mestu?

Predlagajte jim, da lahko izberejo očitne asociacije in/ali razmišljajo izven okvirjev.

2A TABLA RAZPOLOŽENJA [1]

Sorodne metode: **1A/B**, **3A**, **5A**

€ ≤ 100

🕒 ≤ 0:20

👤 10 – 30

Udeleženci se med seboj bolje spoznajo. Zaznavanje njihovih različnih čutov se aktivira glede na njihovo občino/lokalno območje. Vsi lahko aktivno prispevajo in tako spoznajo svoje čutne zaznave in zaznave drugih udeležencev.

- Fotografije in/ali predmeti: stroški nabave (največ 100 EUR), tiskanje ali izdelava kopij
- Samolepilni listi
- Pisala

Zbirka fotografij in gradiva. Predhodno znanje o temah delavnice in sestavi skupine je koristno, vendar ni nujno potrebno.

Prostor mora zagotavljati, da se vsi udeleženci lahko vidijo med seboj ter imajo pogled na fotografije. Udeleženci lahko sedijo v krogu ali stojijo po skupinah.

Lahko se zgodi da bodo udeleženci oklevali pri opisovanju svojih občutkov in razpoloženj. Spodbudite jih, naj prebudijo vsa čutila, naj odprejo svoje misli za vizualne dražljaje kot tudi za vonjave in zvoke.

Ozadje

Tablo razpoloženja je mogoče oblikovati na več načinov in jo je mogoče izdelati v analogni ali digitalni obliki. Glavna ideja je: Udeleženci so skupaj v sobi in se s pomočjo zbirke slik ali predmetov v kombinaciji z določenim vprašanjem ali predlogom predstavijo skupini.

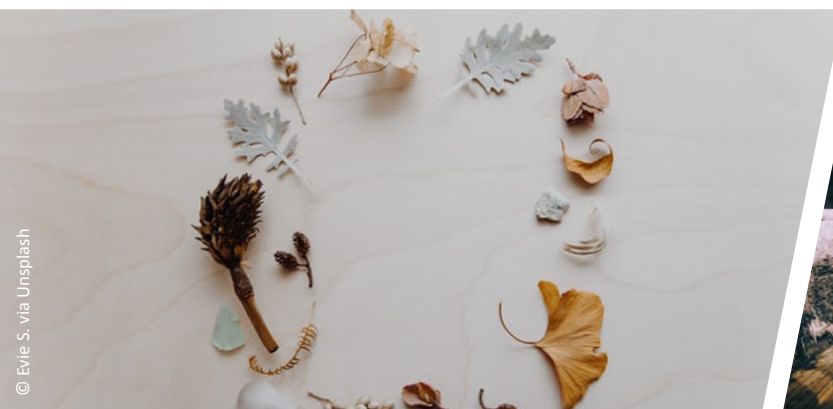
Primer navodil: »Prosimo, navedite svoje ime in povejte skupini ...«

- Kaj čutite, vonjate ali okušate, ko gledate izbrano sliko.
- Katera slika/predmet vas nagovarja in zakaj.
- Katera slika/predmet najbolje opisuje vaše današnje razpoloženje in zakaj.
- Katera slika/predmet vas danes najbolj navdihuje in zakaj.

Priporočljivo je zastaviti samo eno vprašanje.

Teme so lahko fotografije ali skice predmetov, situacij ali krajev. Načeloma ni ustvarjalnih omejitev. Uporabite lahko tudi podobe simbolov ali posameznih besed. Pomembno je, da vsi udeleženci vidijo slike in da te navdihujejo njihovo razpoloženje, izkušnje in z njimi povezane občutke. Razprave med udeleženci, ki temeljijo na vizualnih vtisih, presegajo teme, prikazane na slikah.

Prepričajte se, da so teme ali navodila za zbiranje tem povezane z delavnico in vprašanji, ki so za vas pomembna (glejte metode iz [modula PRIPRAVA](#)).

2A TABLA RAZPOLOŽENJA [2]

Moderator naj poskrbi, da bodo vsi udeleženci dobili besedo, da bodo pri opisih upoštevani vsi čuti in da bo razprava potekala znotraj obravnavane teme, s tem da uporabi specifična vprašanja in omeji čas. Moderator ali skupina lahko usmerja razpravo. Običajno se slike/predmeti zbirajo med razpravami. Te se lahko uporabijo tudi pri drugih metodah in delujejo kot vir idej ali opomnik na razpravo.

Izvajanje

Različica 1: Zbirka slik (vsaj dvakrat več kot udeležencev) se postavi na sredino prostora, da jo vidijo vsi udeleženci (npr. na tla sredi kroga stolov). Moderator spodbudi udeležence, da izberejo sliko. Nato se po vrsti začnejo predstavitve.

Različica 2: Udeleženci s seboj prinesejo fotografijo ali predmet in ga med razpravo predstavijo celotni skupini. Nato se po vrsti začnejo predstavitve. Pomembno: Udeleženci morajo dovolj zgodaj dobiti natančna navodila o tem, kako pristopiti k vprašanju.

Različica 3: Udeleženci imajo pred tem (idealen čas je vpis/registracija) čas, da v miru in tišini izberejo sliko ali predmet iz zbirke in razmislijo o določenem vprašanju. Po tem se začnejo predstavitve.

Različica 4: Slike (približno 8-12) se razporedijo po prostoru v velikosti plakatov (A3 ali več). Skupina se v določenem času sprehodi mimo vseh slik, medtem ko moderator predlaga, da se postavi pred eno izbrano sliko. V krogu predstavitve se lahko na samolepilne listke okoli plakata zapišejo z njimi povezana občutja itd. Tudi tu lahko razprave potekajo v dveh fazah: najprej v manjši skupini, nato pa v celotni skupini. Tako ustvarjene skupine lahko pozneje uporabite pri drugi metodi.

2B KAMEN-ŠKARJE-PAPIR

Sorodne metode: **3C**

€ 0 €

🕒 0:10

👤 10 – 30

Udeleženci so se seznanili s prostorom v katerem se nahajajo ter so imeli priložnost pogovora z sodelujočimi.

Brez materialov in stroškov.

Brez priprave.

Prostor mora biti velik in odprt, da se udeleženci lahko gibljejo in spodbujajo drug drugega. Mize in stole je potrebno umakniti, kjer je to mogoče.

Skupina je lahko med dejavnostjo precej glasna.

Priprava

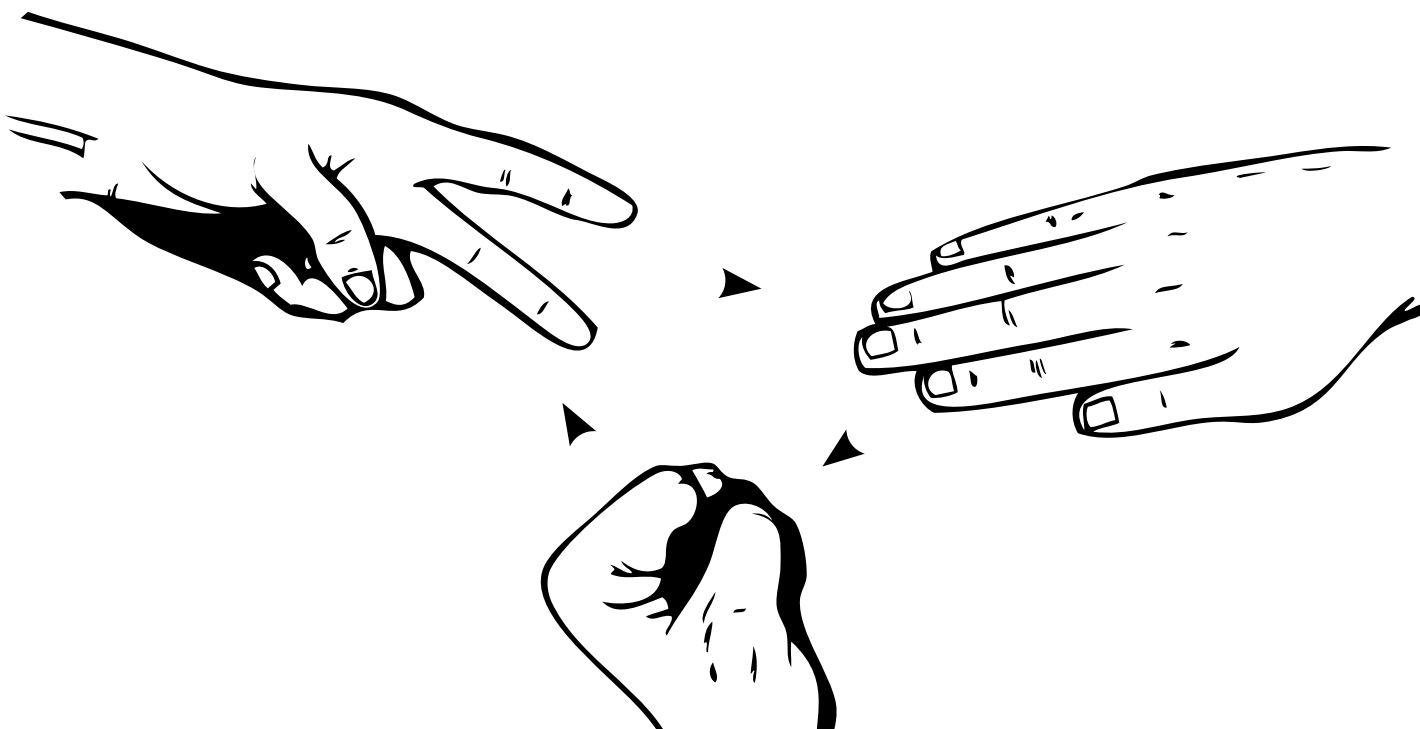
Udeležencem razložite pravila.

Izvajanje

Vsaka oseba si izbere prvega nasprotnika v sobi. Oba se predstavi (po možnosti s tremi določenimi kategorijami, npr. ime, ustanova, »kaj mi je všeč na mojem mestu/šoli«, »moj najljubši podnebni ukrep«) in odigrata krog igre škarje-kamen-papir

(škarje premagajo papir, papir premaga kamen, kamen premaga škarje). Zmagovalec nato poišče naslednjega tekmovalca. Oseba, ki je izgubila, sledi zmagovalcu in postane njegov »oboževalec«. To pomeni, da poraženec v naslednji igri navija za zmagovalca. To je pomembno pri razlagi pravil. To se nadaljuje, dokler ne ostane le en par, za katerega vsi ostali navijajo in ga spodbujajo.

Dve skupini, ki sta nastali med igro, lahko po potrebi ponovno uporabite pri poznejših metodah.

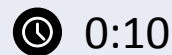

2C KLEPET S SOSEDOM

Sorodne metode: **1A-C, 5B**

0

0:10

2-3

Udeleženci spoznavajo svojega soseda med razpravo, ki je osredotočena na dožemanje mesta, šole ali okolice. Namen je da tekom razprave udeleženci prepoznajo in poimenujejo specifične občutke, spomine ali želje, povezane s krajem, kjer živijo.

Brez stroškov.

Udeležence dan pred delavnico opozorite, naj po potrebi s seboj prinesejo vtise, zbrane v modulu PRIPRAVA (predmet, fotografijo).

Razporedite stole tako, da bo imela vsaka manjša skupina (2-3 osebe) dovolj prostora za miren pogovor. Če ne želite spremeniti prvotnega razporeda sedežev, prosite udeležence, naj poiščejo miren prostor v bližini.

Če posamezni udeleženci s seboj niso prinesli nobenega predmeta, lahko a) izberejo predmet iz izbora, ki ga ob prijavi pripravi organizator, ali b) si zamislijo fiktivni predmet, ki ga povežejo z določenim krajem.

Na kratko predstavite vajo z vprašanji za razpravo. Glede na to, katero metodo ste izbrali za [modul PRIPRAVA](#) lahko uporabite naslednja vzorčna vprašanja:

- Kaj vas je na sprehodu po soseski najbolj presenetilo/vznemirilo? Kaj ste zaznali s svojimi čutili (npr. vonj, zvok), kar vam je najbolj ostalo v spominu? Kateri kraj ali vzdušje ste zaznali kot posebej pozitivno ali negativno?
- Pokažite fotografijo, ki ste jo posneli. Zakaj ste izbrali ta kraj? Kakšen osebni pomen ima ta kraj za vas? Ali z njim povezujete kakšne posebne občutke, spomine ali želje?

- Kateri predmet ste danes prinesli s seboj? Kje ste ga našli? Kakšen osebni pomen ima za vas? Ali z njim povezujete kakšne posebne občutke, spomine ali želje?

Spremljajte čas: Vsaka oseba naj govori približno tri minute. Pokažite, kdaj se čas izteče, in udeleženci naj se zamenjajo.

2D OSEBNA IZJAVA

Sorodne metode: **3D**

€ ≤ 5

🕒 0:20

👤 10 – 30

Za izvajanje metode morajo biti udeleženci že dobro seznanjeni s temo ter s svojimi individualnimi podnebno nevtralnimi vizijami in željami. V zvezi s temo, so bili do sedaj že vključeni in nagovorjeni na osebni in čustveni ravni.

- Papir
- Pisala
- Žeblički ali trak

Brez priprave.

Za nabor in prikaz izjav je potrebna tabla ali prazna stena.

Brez izzivov.

Zbiranje izjav

Udeleženci na list papirja zapišejo svoje želje za prihodnost (npr. »Moja želja za prihodnost mojega mesta« ali »Kaj si želim, da bi moji otroci/vnuki doživeli v mestu prihodnosti«). Vsebina je lahko osredotočena na energijo, arhitekturo, mobilnost, kmetijstvo ali drugo. Udeleženci lahko zapišejo več izjav glede na različna področja ali pa preprosto izberejo eno področje.

Predstavitev izjav

Udeleženci nato predstavijo svoje izjave in jih pritrdijo na steno. Namen je ustvariti zbirko osebnih želja, preden se tema podnebne nevtralnosti podrobneje in intenzivneje obravnava v naslednjih fazah.

Tekom delavnice se lahko ta zbirka dopolnjuje in konkretizira v smislu podnebne nevtralnosti. Na primer: »Kako ali kaj se mora zgoditi, da se te želje uresničijo.«

2E SOCIOGRAM / STRUKTURA SKUPINE [1]

Sorodne metode: **5E**

€ ≤ 5

🕒 ≤ 0:30

👤 10 – 30

Med izvajanjem delavnice bodo udeleženci po skupinah vizualizirali odnose, občutke in stališča. Udeleženci se bodo tako bolje spoznali med seboj.

Lahko lepilni trak ali nalepke za določanje različnih položajev.

Priprava vprašanj/izjav/kriterijev, o katerih morajo udeleženci zavzeti stališče. Po možnosti v sobi namestite trak ali nalepke, ki bodo ponujale nekaj smernic, npr. na tla ali na steno.

Da bi bili rezultati čim bolj vidni, mora biti na voljo dovolj prostora za izvajanje vaje. Če je mogoče, je treba mize in stole premakniti na stran.

Izvede se stoje, zato je lahko za nekatere udeležence nekoliko naporno.

V nasprotju s tipičnim krogom predstavljanja ta metoda omogoča interakcijo z drugimi udeleženci in s tem doživljanje kolektivnih zaznav.

Izvajanje

Korak 1: Moderator prosi udeležence, naj se v sobi postavijo glede na svoj odnos do različnih meril/vprašanj/izjav. Trak ali nalepke, ki simbolizirajo ustrezna merila ali lestvice, predhodno nalepljene na stene in tla, pomagajo udeležencem, da se lažje znajdejo. Splošna merila za začetek lahko predstavite kot lestvice ali jih prikažete ločeno:

- Kako se danes počutite? (npr. vznemirjen, pod stresom, sproščen itd.)
- Koliko ste stari? (npr. od mladega do starega)
- Kje ste odrasli? (npr. en konec sobe simbolizira sever, nasprotna stran pa jug itd.)
- Kakšne so vaše prehranjevalne navade? (npr. vegetarijanec, vegan, mesojedec itd.)
- Kakšno velikost čevljev imate? (npr. od majhnih do velikih)

Korak 2: Precej splošne kategorije na začetku omogočajo skupini, da bolje razume ozadja različnih udeležencev. Nato se lahko zastavijo vprašanja, ki so jasno povezana s podnebjem in jih je treba prilagoditi ciljni skupini (učenci, predstavniki javnosti):

2E SOCIOGRAM / STRUKTURA SKUPINE [2]

- Katera prevozna sredstva najpogosteje uporabljate? (npr. avto, avtobus, kolo, hoja itd.)
- Koliko dni je minilo od vašega zadnjega obiska parka (npr. danes do pred nekaj tedni).
- Kako pogosto ste lani potovali z letalom? (npr. od sploh ne do več kot petkrat)
- Za varstvo podnebja je odgovoren vsak človek. (popolnoma se strinjam do popolnoma se ne strinjam)
- Ali ste že slišali za izraz „podnebna nevtralnost“? (da/ne)
- Ali se vam Pariški sporazum zdi znan? (da/ne)
- Kateri sektor/področje je po vašem mnenju najpomembnejše v zvezi z bojem proti podnebnim spremembam? (npr. promet, stavbe, kmetijstvo itd.)
- Ali ste že kdaj videli vetrno turbino? (da/ne)
- Ali ste se že kdaj vozili z električnim avtomobilom? (da/ne)

Korak 3: Takoj ko vsi zavzamejo stališče, moderator vsakega udeleženca prosi, da na kratko pojasni svoje stališče. Posamezne rezultate lahko zabeležite s pomočjo lepilnega traku ali nalepk.

Neobvezna uporaba

Metodo je mogoče uporabiti tudi ob koncu delavnice za zbiranje prvih povratnih informacij, tako da se soba razdeli na tri dele. Udeleženci se nato postavijo v vrsto glede na naslednja merila:

- a) Vizije prihodnosti, ki smo jih ustvarili, odražajo moje.
- b) Vizije prihodnosti, ki smo jih ustvarili, delno odražajo moje.
- c) Vizije prihodnosti, ki smo jih ustvarili, ne odražajo mojih.

Moderator lahko nato posamezne udeležence vpraša: Zakaj? Katere so vaše glavne kritične točke ali pozitivni vidiki?

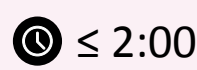

3A USTVARJANJE ASOCIACIJ S SENZORIČNIMI VZORCI [1]

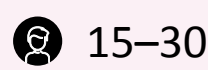
Sorodne metode: **1A, 2A, 4D/E, 5A**

100 do
5000

≤ 2:00

15–30

Z raziskovanjem različnih senzoričnih dražljajev udeleženci opredelijo kraje in izkušnje iz svoje skupnosti, ki so jih doživeli kot prijetne. Razmišljajo o tem, kaj je zanje značilno. S tem bodo njihove želje in ideje glede idealne podnebno nevtralne prihodnosti postale jasnejše.

- Senzorični vzorci
- Listi in plakati, na katerih lahko udeleženci zapišejo svoje vtise
- Veliki samolepilni listi
- Markerji/pisala

Priprava senzoričnih vzorcev. Te lahko pripravite sami in/ali uporabite zunanjega ponudnika storitev. Nadaljnje ustrezne informacije so na voljo v [Poglavju senzorični vzorci](#). Priporočljivo je, da uporabite moderatorja z izkušnjami pri modeliranju takšnih metod.

Za vsako skupino ena velika prostostoječa miza ter oglasna deska, tabla ali drug način za delo s plakatom.

Senzorične vzorce je potrebno skrbno izbrati. Poskrbite, da bodo imeli udeleženci dovolj časa, da se bodo lahko v celoti ukvarjali z vsakim vzorcem.

Zvoki, materiali, vonji in barve lahko v nas vzbudijo določene spomine in čustva, tako pozitivna kot negativna. Naslednja metoda se osredotoča na to.

Priprava

Senzorične vzorce je treba izbrati zelo skrbno: Ali so dovolj raznoliki? Ali sprožajo tako pozitivne kot tudi negativne reakcije? Katere implicitne povezave s podnebno nevtralno prihodnostjo že obstajajo (npr. oskrba z energijo brez fosilnih goriv in prometa, kompaktna mesta, gradbeni materiali z nizkim CO2 odtisom, mestna infrastruktura)? Opombe o oblikovanju senzoričnih vzorcev so na voljo v [Poglavju senzorični vzorci](#).

Izvajanje (15 minut na senzorični vzorec)

V majhnih skupinah sodelujte z različnimi senzoričnimi vzorci. Vsaka skupina prejme vizualne dražljaje, senzorične ploščice in zvočne vzorce. Po želji lahko uporabite tudi vonjalne in degustacijske vzorce (dražje, vendar bolj ustvarjalno). Udeleženci imajo 15 minut časa za interakcijo z vsakim vzorcem, nato skupina dobi novo senzorično spodbudo.

Za vsako senzorično vajo je treba odgovoriti na različna vprašanja. Pri vzorcju za poslušanje, na primer: Kako zveni mesto? Izberite ritem (navedite črko, glejte [senzorični vzorci](#)), ki vam je všeč in ga pozitivno povežete s svojim mestom, ter ritem, ki vam ni všeč in ga negativno povežete s svojim mestom.

3A USTVARJANJE ASOCIACIJ S SENZORIČNIMI VZORCI [2]

- Izbrani ritem opišite z nekaj besedami.
- Kakšne spomine ali občutke v vas sproža izbrani ritem?
- Ali z izbranim ritmom povezujete določeno situacijo ali javni prostor v vašem mestu? Opišite to situacijo ali prostor.

Udeleženci najprej posamično zapišejo svoje vtise. Na koncu vsake postaje skupina pozitivne rezultate zapiše na plakate s ključnimi besedami (npr. na velike listke). Udeleženci lahko nato o svojih ugotovitvah razpravljajo.

Razmislek (10 min na skupino)

Skupine se o svojih rezultatih najprej pogovorijo interno. Nato se glavna spoznanja predstavijo celotni skupini. Pri tem je treba odgovoriti na naslednja ključna vprašanja:

- Kateri ritmi, površine in vizualni vtisi (morda tudi vonji, okusi) so bili zaznani kot posebej pozitivni in zakaj?
- Katere želje in potrebe so se pokazale z izbiro določenih ritmov, površin in vizualnih vtisov (morda tudi vonjav, okusov)?
- Katere želje in potrebe instinktivno povezujete s podnebno nevtralnim mestom?

SENZORIČNI VZORCI

Izdelate lahko vzorce umetnih vonjav in okusov (približno 5.000 EUR). Materiale lahko kupite in ritme lahko posnamete sami. Pri tem je lahko koristno sodelovanje z glasbenikom. Če lahko, naj fotografije in vizualne upodobitve posnamejo udeleženci sami v obravnavanem okolju.

Za izdelavo vzorcev občutkov so **primerni naslednji materiali**: jeklo, peščeni papir, guma, tekstil, opeka, beton in les. Te je mogoče zaporedno prilepiti na katero koli površino in skriti v vrečke, tako da udeleženci površin ne morejo videti, temveč jih morajo otipati na slepo. Vrečke označite s črkami v bližini vzorcev, da ne pride do zamenjave.

Kot vzorci za poslušanje se odlično obnesejo **raznoliki ritmi**: enakomerni, dinamični, umirjeni in nestanovitni. Uporabite lahko studijske posnetke ali pa zvoke posnamete sami v svoji skupnosti (z mikrofonom ali mobilnim telefonom - vnaprej preverite kakovost snemalne naprave). Za predvajanje zvokov uporabite mobilni telefon ali tablični računalnik. Razmislite o zagotovitvi slušalk ali pa udeležence prosite, da prinesejo svoje. Posamezne ritme označite s črkami.

Udeleženci naj s seboj prinesejo fotografije ali slike s senzoričnega sprehoda po mestu (glejte **metodo 1A**) in z njimi delajo pri nalogi za **vizualne dražljaje**. Na slikah naj bodo območja ali stavbe, ki so bile udeležencem še posebej všeč ali ne.

Kot vzorce vonja priporočamo **naslednje vonjave**: trava, izpušni plini, čistila, smeti in sveže pecivo. Dišave lahko naročite pri različnih dobaviteljih, na primer v Nemčiji imajo podjetje Scent Club Berlin. Nekaj vonjav nakaplajte na bombaž in jih zaprite v folijo. Posode označite s črkami, da se izognete zamenjavi.

Za izdelavo degustacijskih vzorcev so odlične **naslednje sestavine**: sol, sladkor, grenki kakav, limonin sok in zelenjavna juha. Te raztopite v različnih skodelicah z majhno količino vode in jih lahko okušate s pomočjo slamic. Skodelice morajo biti označene s črkami, da ne pride do zamenjave. Vnaprej preverite, ali imajo udeleženci kakšne preobčutljivosti ali alergije.

GRADIVA IN PREDLOGI ZA PLAKATE

Predlog za gradivo

Ime in priimek:

Spol: Starost:

Kraj bivanja:

Kako zveni vaše mesto?

Izberite ritem, ki vam je všeč in ga pozitivno povezuje s svojim mestom, in ritem, ki vam ni všeč in ga negativno povezuje s svojim mestom.

Pozitivno: A B C D E

Negativno: A B C D E

(odvisno od števila vzorcev, ki so na voljo za posamezen občutek)

Z nekaj besedami opišite ritem, ki je opisan kot pozitiven:

Katere spomine ali občutke sproža izbrani ritem?

Ali z izbranim ritmom povezuje določeno situacijo ali javni prostor v vašem mestu? Opišite situacijo/prostor.

Kako je videti vaše mesto?

Še enkrat si oglejte fotografije, ki ste jih prinesli s senzoričnega sprehoda po mestu (ali druge fotografije, če niste izbrali metode »1. senzorični sprehod po soseski«).

Kateri kraj ali stavba se vam je zdela še posebej lepa? In kaj po vašem mnenju sploh ni bilo lepo?

Ta kraj mi je bil všeč:

Ta kraj mi ni bil všeč:

Z nekaj besedami opišite izbrani kraj:

Zakaj ste izbrali prav ta kraj? Zakaj menite, da je še posebej pozitiven? Opišite razpoloženje, svetlobo, obliko in barve izbranega kraja.

Kako se občuti vaše mesto?

Izberite material, ki vam je všeč in ga pozitivno povezuje s svojim mestom, ter takšen material, ki vam ni všeč in ga negativno povezuje s svojim mestom.

Pozitivno: A B C D E

Negativno: A B C D E

GRADIVA IN PREDLOGI ZA PLAKATE

Predlog za gradivo

Z nekaj besedami opišite vonj, ki ste ga izbrali kot pozitivnega:

Kakšne spomine ali občutke sproža izbrani material?

Ali z izbranim materialom povezujete določeno situacijo ali javni prostor v mestu? Opišite situacijo/prostor.

Kako diši vaše mesto?

Izberite vonj, ki vam je všeč in ga pozitivno povezujete s svojim mestom, in vonj, ki vam ni všeč in ga negativno povezujete s svojim mestom.

Pozitivno: A B C D E

Negativno: A B C D E

Z nekaj besedami opišite vonj, ki ste ga izbrali kot pozitivnega:

Katere spomine ali občutke sproža izbrani vonj?

Ali z izbranim vonjem povezujete določeno situacijo ali javni prostor v vašem mestu? Opišite situacijo/prostor.

Kakšen je okus vašega mesta?

Kateri okus ali vonj povezujete s svojim mestom? Izberite okus:

grenko sladko kislo slano pikantno

Zakaj ste izbrali prav ta okus?

Kakšne spomine ali občutke v vas vzbudi izbrani okus?

Ali z izbranim okusom povezujete določeno situacijo ali javni prostor v vašem mestu? Opišite situacijo/prostor.

 GRADIVA IN PREDLOGI ZA PLAKATE

Predloga za plakat

Besede	Spomini in občutki	Lokacije/situacije

3B POVEZAVE Z UPORABO KLJUČNIH BESED

Sorodne metode: **5D**

0

0:30

15–30

Določene besede lahko služijo kot ključne besede za opis določene situacije ali razpoloženja. Ta metoda udeležencem omogoča, da izkusijo različne poglede na temo podnebne nevtralnosti.

Brez materialov in stroškov.

Zbirka 5-10 ključnih besed, ki so zapisane na majhnih karticah.

Brez zahtev.

Ključne besede je treba skrbno izbrati. Ali so dovolj raznolike? Ali vzbujajo tako pozitivne kot negativne odzive? Kakšne so implicitne povezave s podnebno nevtralno prihodnostjo?

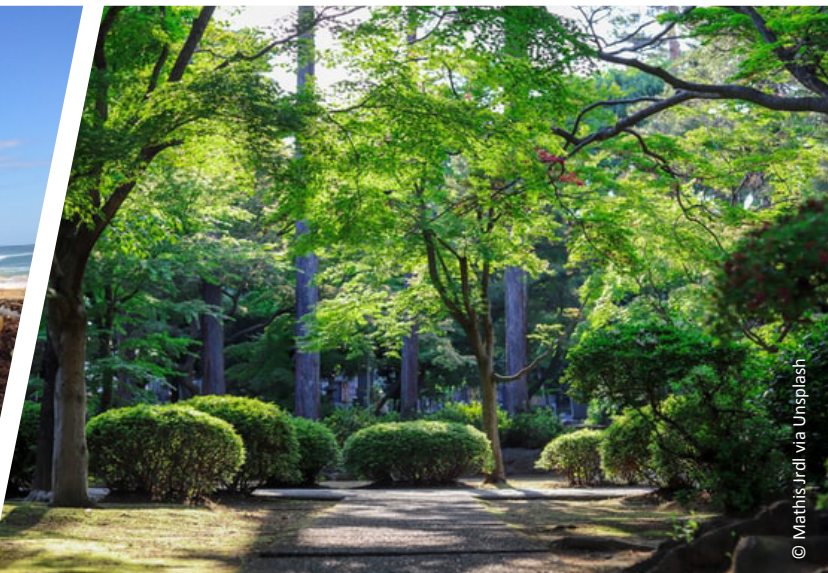
Izvajanje

Udeleženci dobijo ključne besede in jih prosimo, da svoje asociacije ponazorijo s skiciranjem, pisanjem ali mimiko. Ključne besede morajo biti na temo podnebnih sprememb/podnebnih ukrepov/podnebne nevtralnosti ter morajo pri udeležencih sprožiti tako pozitivne kot negativne asociacije. Asociacije udeležencev morajo odražati različne predstave o »dobrem življenju« ali podnebno nevtralni prihodnosti.

Primeri primernih ključnih besed:

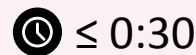
- Energetska revolucija
- pravičen prehod
- enakost
- toplogredni plini
- Evropa
- globalizacija
- digitalizacija
- poraba

Ne omejujte se le na tukaj navedene primere. Morda obstajajo izrazi, ki so bolj primerni za poseben kontekst vaše delavnice.

3C UMETNIŠKA IZVEDBA [1]

Sorodne metode: **2B**, **5E**

Srečanje s temo podnebnih ukrepov in podnebne nevtralnosti s pomočjo zabavnega, čustvenega in morda humornega procesa

Pristojbina za umetnike.

Za naročanje in vodenje umetnikov so potrebne raziskave in usklajevanje.

Brez zahtev.

Načrtujte dovolj časa (in po možnosti proračuna), da bodo umetniki razumeli koncept podnebne nevtralnosti, cilje delavnice in njihovo posebno nalogo.

Umetnost spodbuja domišljijo in naredi abstraktne ali oddaljene stvari bolj oprijemljive. To je še posebej pomembno za razpravo o tem, kako podnebne spremembe oblikujejo naša življenja in kako bi lahko izgledala mesta prihodnosti.

Priprava

Uspeh te metode je odvisen od kakovosti predstave in umetnikove priprave. Začnite z opredelitvijo izhodišča in glavnega cilja tega dela delavnice. Nekaj idej je na primer:

- V predstavi naj bodo učinki podnebnih sprememb na ljudi, rastlinstvo in živalstvo oprijemljivi. Ti bi morali vzbuditi različna čustva!
- Predstava na humoren in ustvarjalen način prikaže, kako bo videti družinsko življenje leta 2050.
- Predstava se norčuje iz zanikovalcev podnebnih sprememb in uporablja konkretne vsakdanje elemente, da pokaže, kako običajno bo leta 2050 živeti na podnebno nevtralen način.

Nato opredelite, kaj natančno zahtevate od umetnikov, in skupaj z njimi razvijte nadaljnje zamisli. Poskrbite, da bodo imeli umetniki na voljo dovolj osnovnega gradiva in znanja.

3C UMETNIŠKA IZVEDBA [2]

Uporabljajo se lahko različni umetniški pristopi:

klovnovska predstava, (improvizacijsko) gledališče, pantomima, glasba, ples, »flash mob«. Predstava v živo bo udeležence najverjetneje najbolj navdušila in animirala. Če pa ne najdete ustreznih umetnikov, lahko uporabite tudi druge oblike umetnosti (npr. filme, animirane filme), ki vzbujajo podobna sporočila in čustva. Pomembno: Če se ne odločite za nastop v živo, vnaprej zagotovite spoštovanje avtorskih pravic za umetniško delo/film.

Predlog: Obrnite se na umetniška in izobraževalna združenja v svoji skupnosti ali najbližjem mestu. Morda vam bodo lahko pomagali pri iskanju primernih umetnikov.

Izvajanje

Predajte oder umetniku in se naslonite nazaj. Predhodno pojasnite, ali bi se umetniki želeli/ morali predhodno predstaviti na poseben način, in o tem obvestite moderatorja. Predstavitelj je lahko tudi presenečenje.

Neobvezno razmišljanje

Po predstavi lahko udeleženci na kratko razmislijo o vsebini. V eni veliki skupini ali v skupinah po dva ali trije (običajno bolj osebno in učinkovito) lahko to storite z vprašanji, kot so Kaj vas je presenetilo? Česa se spomnite? Katero besedo po predstavi povezuje s podnebnimi spremembami/podnebno nevtralnostjo?

3D PISMO SEBI

Sorodne metode: **2D**

Porto

≤ 0:20

∞

Udeleženci so do sedaj že uspeli osebno preučiti svoje misli, občutke, ideje, želje in sanje o podnebj u prijaznem mestu/šoli, katere bodo strnili v pismu sebi. Ko bodo pisma prejeli po pošti nazaj, bodo tako lahko razmislili o svojih zapisih in se spomnili na temo.

- Listi papirja
- Ovojnice ali razglednice
- Pisala

Glavni strošek je poštnina. Pisma se lahko dostavijo tudi osebno, zlasti v šole.

Brez priprave.

Če je mogoče, naj bo za pisanje pisem primerno okolje (npr. možnost, da gredo ven). Razen če se uporabljajo trdne razglednice, vsi udeleženci potrebujejo površino za pisanje.

Čeprav je pošiljanje razglednic lažje, je s pismi zagotovljena večja zasebnost.

Izvajanje

Vsak udeleženec prejme list papirja in kuverto ali razglednico ter površino za pisanje (če je nima) in pisalo. Na kraju naj poiščejo miren prostor (lahko pa ostanejo tam, kjer so). Napisati morajo pismo svojemu bodočemu sebi.

Možna ključna vprašanja za pismo so (lahko oblikujete tudi svoja vprašanja), na primer:

- Kako bo po vašem mnenju videti dobro življenje leta 2050? V čem se bo razlikovalo od današnjega?
- Kakšni so po vašem mnenju izzivi v zvezi s preoblikovanjem v trajnostno in podnebj u prijazno družbo?
- Ali menite, da lahko vplivate na ta proces? Kakšna bi lahko bila vaša vloga? Kako bi lahko prispevali? To lahko preučite na osebni ravni ali pa razmišljate širše.

Udeleženci vstavijo svoja pisma v ovojnice ter ga naslovijo nase. Vodja delavnice nato zbere pisma in jih pozneje (npr. tri mesece po delavnici) odnese na pošto.

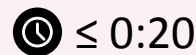
Možnost

Ob koncu metode prostovoljci skupini predstavijo napisana pisma. To je treba predhodno razložiti, da se prepreči, da bi kdo predčasno zapečatil ovojnice.

3E DOMIŠLJIJSKO POTOVANJE

Sorodne metode: **1A, 3C**

Udeleženci bodo odkrili občutke, želje in ideje za podnebno nevtralno prihodnost.

Če besedilo raje posnamete, kot da bi ga brali na glas, uporabite dobro snemalno napravo in poskrbite, da bodo imeli vsi udeleženci na dan delavnice na voljo napravo za predvajanje besedila. Za dihalno vajo je priporočljivo uporabiti štoparico.

Priporočljivo je ustvarjalno pisanje in predhodne izkušnje z javnim nastopanjem. Pred delavnico vadite glasno branje. Besedilo lahko tudi posnamete, udeleženci pa ga nato poslušajo na svojih mobilnih telefonih ali tabličnih računalnikih.

Spremenljivo. Poskrbite, da vsi slišijo besedilo brez шумov iz ozadja in se lahko sprostijo.

Brez izzivov.

Priprava

Predhodno napišite besedilo za domišljjsko potovanje. Svoje občinstvo boste popeljali po svojem podnebno nevtralnem mestu leta 2050. Kakšen učinek ima mesto na pripovedovalca? Katere kraje obišče? Ali so to kraji, ki že obstajajo, vendar so se spremenili? Ali pa vključite povsem nove kraje? Opišite vzdušje teh krajev in uporabite konkretne vtise ali izkušnje, da bo potovanje čim bolj realistično in živo.

Vaše besedilo naj se dotakne naslednjih elementov, da bi posredno posredovalo temo podnebne nevtalnosti:

- Kateri podnebnju prijazni materiali so uporabljeni v stavbah, cestah in prometni infrastrukturi?
- Kako velike in razgibane so ceste?
- Katera prevozna sredstva je mogoče videti/slišati?
- Kako diši zrak?
- Kakšna je zunanja in notranja temperatura?
- Kje in kako ljudje nakupujejo?
- Katere zvoke je mogoče slišati?

Ena od možnosti, kako nanizati nit zgodbe, je opisati tipičen dan osebe z različnimi dnevnimi postanki ali sprehodom po mestu. Ne pozabite opisati tako notranjih kot zunanjih situacij.

Predlagamo, da besedilo preberete svojim sodelavcem, partnerju, otrokom ali prijateljem, da se prepričate, da je vsem razumljivo.

Izvajanje

Začnite s kratkim trenutkom tišine. Udeležence prosite, naj se udobno namestijo in ob naslednjem izdihu zaprejo oči. Njihova pozornost naj nato preide z zunanosti na notranjost. Vodite kratko dihalno vajo, na primer:

Vdihnite globoko. Trebuh in prsni koš se razširijo v vse smeri, hrbtenica se raztegne. Začutite stol, na katerem sedite. Ob izdihu opazujte, kako se vaše telo sprošča. Začutite središče svojega telesa. Nato opazujte premor, umirjenost na koncu izdiha.

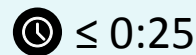
Po približno treh minutah začnite brati knjigo Domišljjsko potovanje. To počnite počasi in s prekinitvami. Udeležencem lahko predvajate tudi posnetek na njihovih mobilnih telefonih ali tabličnih računalnikih.

Na koncu udeležence prosite, naj si vzamejo pet minut časa in zapišejo svoje vtise: kateri elementi so jim bili všeč in zakaj?

4A PREDSTAVITEV VHODNIH PODATKOV

Sorodne metode: **5D/E**, **6A**

Predstavitel strokovnjaka bo udeležencem olajšala dostop do informacij o podnebni nevtralnosti.

Možen strošek strokovnjaka oziroma plačilo honorarja.

Povabljeni strokovnjaki naj pripravijo predstavitev, ki bo obravnavala lokalni kontekst glede doseganja podnebne nevtralnosti, podnebnih sprememb ali podnebnih ukrepov.

Na kraju dogodka morate imeti prenosni računalnik in projektor.

Iskanje primernih in razpoložljivih strokovnjakov za predstavitev je lahko dolgotrajno. Poleg tega je treba strokovnjake povabiti dovolj zgodaj in jim dati dovolj časa za pripravo.

Priprava

Eden ali več strokovnjakov (strokovnjaki za podnebje, zaposleni v nevladnih organizacijah, zaposleni v občinah/univerzah) so povabljeni, da na delavnici o viziji pripravijo predstavitev na temo podnebne nevtralnosti. Ključnega pomena je, da izbrani strokovnjak oziroma strokovnjaki dobijo dovolj osnovnih informacij o ciljih in ciljni skupini delavnice o viziji. Tem morajo prilagoditi vsebino in diapozitive svoje predstavitve (zlasti pri izvajanju delavnice »Vizija šole« s šolskimi skupinami).

Izvajanje

Vsebinsko naj bi predstavitev obravnavala, kako naj bi svet in zlasti zadevna regija izgledala leta 2050, ter ukrepe, ki so potrebni za doseganje podnebnih ciljev. Posamezno področje se lahko obravnava tudi podrobneje, če je za lokalno okolje še posebej pomembno. Poleg tega je treba vključiti nekatera osnovna in bistvena dejstva, da se posreduje izobraževalna vsebina o podnebni nevtralnosti. V naslednjem modulu se lahko to znanje nadgradi pri oblikovanju vizije.

Možna vprašanja, na katera bi lahko s svojim prispevkom odgovoril strokovnjak, npr.:

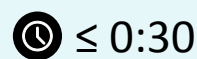
- Glede na specifičen lokalni kontekst, katero področje/sector ima trenutno največjo potrebo po preoblikovanju in kako bi lahko bilo takšno preoblikovanje videti?
- Katere učinke podnebnih sprememb je že mogoče občutiti v lokalnem okolju in kako jih je mogoče odpraviti?
- Katere civilne pobude, ki se zavzemajo za podnebno nevtralno prihodnost, obstajajo v določenem lokalnem okolju in kakšni so njihovi pristopi?
- Kateri so nekateri lokalni politični podnebni cilji in kateri ukrepi so sprejeti za njihovo doseganje?
- Kako lahko posamezniki prispevajo k preobrazbi v podnebno-nevtralno družbo?

Med predstavitvijo strokovnjaka ali po njej je pomembno, da udeležencem omogočite, da postavijo vprašanja ali se s strokovnjakom pogovorijo o predstavljenih temah.

4B HITRI ZMENKI S STROKOVNJAKI

Sorodne metode: **5D/E**, **6A**

Udeleženci bodo po pogovoru z različnimi strokovnjaki bolje razumeli podnebno nevtralnost.

Možen strošek strokovnjaka oziroma plačilo honorarja.

Povabilo največ štirih strokovnjakov, ki lahko udeležencem spregovorijo o temah, povezanih s podnebno nevtralnostjo. Usklajevanje tem z vabljenimi strokovnjaki.

Potreben je prostor za največ štiri skupine in ustrezne strokovnjake (npr. po eden v vsakem kotu sobe).

Iskanje ustreznih strokovnjakov je lahko dolgotrajno. S strokovnjaki je treba stopiti v stik dovolj zgodaj in jim dati dovolj časa za pripravo. Za to strukturo modula mora biti njihova vsebina zelo kratka in jedrnata.

Postopek

Hitri zmenki potekajo v štirih krogih po tri minute. V vsaki fazi je strokovnjak, s katerim se lahko udeleženci v majhnih skupinah (vsaka četrtnina celotne skupine) tri minute pogovarjajo o vnaprej določeni temi. Do štirje strokovnjaki so lahko na primer razporejeni po kotih sobe. Če je na voljo dovolj prostora in pohištva, se lahko uredijo tudi sedežni kotički. Po treh minutah se s signalom označi, da je čas, da se skupine obrnejo v smeri urinega kazalca do naslednjega strokovnjaka. Tako imajo vse štiri skupine priložnost govoriti z vsemi štirimi strokovnjaki in se seznaniti z izbranimi temami.

Izbira tem

Izberite teme, ki so povezane s podnebno nevtralnostjo. Te so lahko usmerjene v lokalni kontekst ali teme, ki jih predstavljajo povabljeni strokovnjaki. Nekateri predlogi za teme vključujejo:

1. Podnebne spremembe in vpliv na lokalno okolje
2. Podnebni ukrepi in (sektorsko) specifični ukrepi za zmanjšanje emisij CO₂
3. Pomen podnebne nevtralnosti za skupnost (mesto/šola)
4. Osebnosti in prispevki za doseganje ciljev podnebnih ukrepov v občini/šoli

4C ŠKATLA Z BESEDAMI

Sorodne metode: **5C-E**, **6A**

€ ≤ 5

🕒 0:30

👤 10–30

Udeleženci se bodo seznanili z najpomembnejšimi temami podnebnih ukrepov in spoznali, da lahko sami kot tudi lokalni in nacionalni akterji vplivajo na smer in odločitve za podnebno nevtralno prihodnost. Z nekaj usmerjanja bodo lahko oblikovali in zastavili vprašanja strokovnjakom.

- Škatla (npr. Reciklirana škatla za čevlje)
- Papir
- Pisala

Za pripravo metode je potrebno predhodno poznavanje ali ukvarjanje s temami in vprašanji o podnebni nevtralnosti.

Stoli v krogu ali prostostoječa miza.

Pri izbiri besed upoštevajte ciljno skupino.

Priprava

Sestavite seznam izrazov, ki zajemajo širok spekter tem in pomen, ki ga ima podnebna nevtralnost za udeležence. Primeri so navedeni v Poglavlju seznam besed.

Povabite približno tri strokovnjake, ki lahko odgovorijo na vprašanja udeležencev in imajo različne profile ali specializacije. Izkoristite svojo mrežo in poiščite dopolnilna znanja v regiji. Koristni so predstavniki naslednjih organizacij: znanstvenih/raziskovalnih inštitutov; nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s posledicami podnebnih sprememb/ukrepov; ali agencij za energijo, promet, kmetijstvo, arhitekto/mestne načrtovalce, meteorologe ali energetiko.

Naslednje mednarodne organizacije in gibanja se osredotočajo na predstavitev zapletene naloge varovanja podnebja širši javnosti: Heinrich Böll Foundation, Greenpeace, Climate Action Network, Fridays for Future, Earth Day Network. Preverite, ali je v vaši državi kakšen njihov predstavnik ali predstavnik, ki lahko virtualno prispeva k delavnici o viziji.

Izvajanje

Neobvezno: Udeleženci imajo na začetku na voljo pet minut, da v okvirček vpišejo svoje predlagane besede.

Udeleženci potegnejo kartico ali besedo iz škatle in z njo oblikujejo vprašanje za enega ali vse strokovnjake. Strokovnjak ima dve minuti časa, da odgovori na vprašanje. Uporabite na primer štoparico, da zagotovite upoštevanje časa. Cilj je spoznati čim več ali čim manj izrazov.

Po želji: Po vsakem odgovoru se skupina odloči, ali naj ima ta beseda vlogo pri oblikovanju vizije.

SEZNAM BESED

Sorodne metode: 4C

gospodinjski aparati
 nevtralen CO₂ kmetijstvo les zadostnost meso
 stroški prelomna točka premogovništvo ekološki izdelki
 fosilna goriva recikliranje/kreativna ponovna uporaba ali predevala avto kmetje
 odgovornost kolesarske poti
 učinek toplogrednih plinov javni prevoz
 podjetja življenjski prostor souporaba avtomobila/
 letenje delovna mesta obnovljivi viri energije skupnost avtomobilov
 ogrevanje/hlajenje hiše alternative čisti zrak

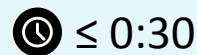
T⁵ I² M³ E¹
 F² O³ R⁸
 C⁴ H⁶ A² N² G⁴ E¹

4D VPLIV PODNEBNIH SPREMEMB

Sorodne metode: **3A**, **5D/E**

0

≤ 0:30

∞

Udeleženci bodo imeli priložnost spoznati osebne in individualne zgodbe ljudi, ki so jih podnebne spremembe močno prizadele. Njihovo znanje o posledicah podnebnih sprememb se bo razširilo.

- Projektor in platno
- Računalnik
- Zvočniki, digitalna tabla ali podobno

Najbolje bi bilo, če bi si filme ogledali že prej in se tako pripravili na razpravo.

Oglejte si materiale.

Brez izzivov.

Kje najti priče o podnebnih spremembah

Priče podnebnih sprememb so ljudje, ki so jih posledice podnebnih sprememb že prizadele. Pri tej metodi se izjave takšnih prič predvajajo v kratkih filmih, nato pa se o njih razpravlja. Glede na to, koliko časa načrtujete, lahko predvajate enega ali več videoposnetkov.

Možni videoposnetki so na voljo na spletni strani <https://klimagesichter.de/klimafilmspots/>. Na video platformah lahko poiščete tudi »Žrtve podnebnih sprememb« ali »podnebne žrtve« in tako odkrijete druge kratke filme.

Možna vprašanja za razpravo

- Katere spremembe življenjskih razmer, ki so posledica človekove dejavnosti ali podnebnih sprememb, so bile opisane? Kaj je povzročilo te spremembe?
- Ali je bila podana ocena, kako bi se lahko razmere razvijale v prihodnosti? Če ne, kakšna je vaša ocena?
- Kako bi lahko bil videti pozitiven razvoj? Katere zamisli o (pozitivnih) spremembah je izrazila priča o podnebnih spremembah?

4E KRATEK FILM O PODNEBNI NEVTRALNOSTI

Sorodne metode: **3A**, **5D/E**

0

0:45

∞

Udeleženci dobijo vpogled v to, kaj konkretno pomeni podnebna nevtralnost. Na primer, kaj to pomeni v tehničnem smislu in kako lahko vsak posameznik prispeva k podnebno nevtralnemu življenjskemu slogu.

- Projektor in platno
- Računalnik
- Zvočniki, digitalna tabla ali podobno

Raziskovanje filmov na spletu. Filme je treba predhodno pregledati v celoti in preveriti njihovo resnost.

Prostor, v katerem si lahko vsi udeleženci ogledajo kratke filme. Najbolje je, če sta v sobi že na voljo projektor in platno.

Film je treba izbrati glede na ciljno skupino in upoštevati njeno predhodno znanje. Morda bo težko najti ustrezen film v maternem jeziku.

Izvajanje

Skupina si skupaj ogleda kratke filme na temo podnebne nevtralnosti. Glede na starost in znanje skupine se lahko predvaja en film ali več filmov. Nato se lahko o vsebini pogovarjate in razpravljate. Odvisno od velikosti skupine se lahko o vprašanih razpravlja na »izrednem« zasedanju (za manjše skupine) ali v »glasnih« skupinah (kjer se vsaka oseba pogovarja s svojimi sosedi, približno dve do tri osebe na skupino).

Naslednja vprašanja lahko uporabite kot vodilo

- Kako bi lahko bil videti pozitiven razvoj? Katere zamisli za (pozitivne) spremembe je prikazal film?
- Kateri poskusi podnebno nevtralnega življenja/izgradnje podnebno nevtralnega mesta so prikazani v filmu?
- Kaj je mogoče storiti za zmanjšanje ogljičnega odtisa?

Majhen izbor vzorčnih filmov:

- Podnebni junaki - ogljično nevtralnno življenje | DW dokumentarni film (okoljski dokumentarni film)
<https://www.youtube.com/watch?v=73npEw0Amhk> (Angleščina)
- København: Ustvarjanje prve ogljično nevtralne prestolnice na svetu
<https://www.youtube.com/watch?v=dXkamwNWPgg>
- Podnebno-nevtralna do 2030 - Energijska revolucija v Münsterlandu | WDR Trenutna ura
<https://www.youtube.com/watch?v=RHhpj7ySlyI> (Nemščina)
- UBA Razlagalni film: podnebno nevtralnno vsakdanje življenje
<https://www.youtube.com/watch?v=I7HYrM3apsI> (Nemščina)
- Boj proti podnebnim spremembam: Kaj lahko storite | Quarks
<https://www.youtube.com/watch?v=eOnXVjWFlk4> (Nemščina)

5A OBLIKOVANJE VIZIJ ZA PRIHODNOST [1]

Sorodne metode: **1A, 2A, 3A, 6A-D**

€ ≤ 50

🕒 2:00

👤 30

Udeleženci bodo razvijali ideje za podnebno nevtravno mesto prihodnosti. Praktično delo bo ustvarilo nove perspektive in pripomoglo h kritičnemu premisleku obstoječih zamisli ter spodbujanju ustvarjalnosti.

- Gradivo z izhodiščnim scenarijem
- Plakati, listki, pisala
- Likovni in rokodelski materiali

Vzemite si nekaj časa za izbiro in pripravo materialov za umetnost in obrt.

Priporočljiva je velika prostostoječa miza za približno pet oseb in velika površina za izvajanje in ustvarjanje.

Brez izzivov.

Priprava

Vzemite si čas za pripravo scenarija: Kakšno je izhodišče vaje? Za katere probleme bi želeli od javnosti/učencev pridobiti sveže prispevke in ideje? En primer:

Mestni svet Utopije je razglasil izredne razmere v zvezi s podnebnimi spremembami. Svet si prizadeva, da bi mesto do leta 2050 postalo podnebno nevtravno. V prihodnjih mesecih bodo opredeljene konkretnejše osrednje točke in ukrepe. Ti bodo temeljili na vizijah prebivalcev za prihodnost: Kako mora biti občina videti čez 30 let, da bodo prebivalci v njej z veseljem živeli? Urad za načrtovanje je sprožil natečaj za najboljše ideje. Prebivalci mesta so pozvani, da predložijo svoje zamisli za mesto leta 2050:

- **Mobilnost in javni prostori:** *Kako bodo ljudje potovali od točke A do točke B? Kakšen bo ritem mesta? Koliko prostora je treba rezervirati za različna prevozna sredstva? Za katere druge stvari bi bilo treba uporabiti javni prostor? Kakšno vzdušje/razpoloženje si prebivalci želijo v javnem prostoru?*
- **Arhitektura in stanovanja:** *Katera vrsta arhitekture bi morala prevladovati v mestu? Katere materiale, oblike in barve bi radi videli v stavbah? V kakšni obliki naj bi ljudje živeli skupaj v hišah? Kakšne vrste konceptov bivanja bi morali obstajati?*
- **Energija:** *Kako toplo ali hladno bo zunaj leta 2050? Kako naj bi ljudje v prihodnosti ogrevali/hladili svoje domove? Kako naj se oskrbujejo z električno energijo? Kaj pomeni „dobra oskrba z energijo“ leta 2050? Kako bodo osvetljeni javni prostori?*
- **Kmetijstvo in prehrana:** *Kakšen bo okus leta 2050; kaj bo na jedilniku (doma, v šolskih menzah)? Kje in kako je treba pridelovati hrano? Kje bodo lokalni prebivalci nakupovali? Kakšno razpoloženje/ambient bo značilno za njihova nakupovalna mesta? Kakšno povezavo bodo imeli ljudje s proizvajalci hrane?*

Organizirajte velik izbor različnih materialov za razvoj prototipov za vizije prihodnosti (glejte Poglavje [Vizija](#)).

5A OBLIKOVANJE VIZIJ ZA PRIHODNOST [2]

Izvajanje

Korak 1 (približno 45 minut): Udeleženci v majhnih skupinah (do 5 oseb) pripravijo scenarij za resnični ali izmišljeni kraj. Kreativne in utopične rešitve so dobrodošle! Udeleženci naj najprej pripravijo nevihto idej za prihodnost brez kakršnih koli omejitev.

Pred začetkom naloge morajo skupine razjasniti, na katero od tem želijo osredotočiti svojo vizijo? Katere ugotovitve iz prejšnjih korakov naj vključijo v svojo vizijo prihodnosti?

Udeleženci nato svoje ideje za prihodnost zapišejo v točkah, na samolepilnih lističih in/ali na primer na plakatu.

Odmor (približno 15 minut)

Korak 2 (približno 60 min): Majhne skupine nato uresničijo svoje vizije za prihodnost. Svobodno lahko izberejo obliko svojega prototipa. Lahko na primer ustvarijo kolaž, izdelajo model, nekaj narišejo, narišejo strip, napišejo pesem ali uprizorijo majhno igro. Upoštevati morajo, da prototip ne more in ne sme predstavljati popolne, zaključene rešitve. Del metode je tudi delo v omejenem času. Poudarek je na ustvarjalnem in igrivem izvajanju idej za prihodnost.

Pri tem so vam lahko v pomoč naslednja vprašanja: Katera čutna doživetja naj bi ljudje doživeli na tem mestu? Kako je mogoče vizijo konkretno uresničiti?

Sorodne metode: **5A**

Organizirajte velik izbor različnih materialov za razvoj prototipov vizij za prihodnost:

Nekatere materiale za izdelavo prototipov je treba kupiti, npr. modelirno glino, legokocke, risalni material (beležke, svinčnike, čopiče, akvarelne barve, barvni papir itd.) in rokodelski material (tkanine, bombaž, pluta, pena, žica). Druge materiale, kot so les, listje, mah, kostanj, škatle za jajca, tulci toaletnega papirja, pokrovčki za pivo, časopisni izrezki in vnaprej natisnjene slike, je mogoče organizirati brez dodatnih stroškov.

Prilagodite se posamezni ciljni skupini in zagotovite materiale, ki spodbujajo ustvarjalne rešitve in nagovarjajo čute na čim več načinov.

5B ČEBELJI PANJ

Sorodne metode: **2C**, **6A-D**

0

0:45

10–30

Udeleženci se bodo ukvarjali s temami, ki so jih predhodno že spoznali in o njih razpravljali ter bodo tako utrdili svoje znanje.

- Papir
- Pisala

Kot pomoč je treba pripraviti seznam vprašanj.

Stoli postavljeni v krogu.

Pred vsako razpravo v majhnih skupinah je treba jasno določiti partnerje, da bi se izognili zmedi.

1. krog (10 minut): Udeleženci v majhnih skupinah (4-5 oseb) razpravljajo o tem, kaj so se naučili iz modula UČENJE. V prvem krogu lahko osebe, ki sedijo druga ob drugi, oblikujejo manjše skupine. Tu nato razpravljajo o različnih vprašanjih (ki jih poda moderator) in zapišejo tri ideje.

2. krog (5 minut): Zamisli se predstavijo na »izrednem« zasedanju, na kratka vprašanja pa se lahko odgovori neposredno. Udeleženci si ustvarijo vtis o razvitih idejah. Lahko se odločite, o kateri ideji bi želeli podrobneje razpravljati v naslednjem krogu.

3. krog (10 minut): Po tem se skupine ponovno razdelijo, da razpravljajo o idejah in dodajo nove elemente. V primeru, da so majhne skupine pred tem obravnavale različne teme, se ena oseba iz prvotne skupine določi, da ostane na prvotni temi in se tako olajša izmenjavo idej.

Zaključni krog (15 minut): Vsi končni rezultati treh krogov se zberejo in obravnavajo na »izrednem« zasedanju.

Možna ključna vprašanja:

- Kako si predstavljate svoje podnebno nevtralno mesto leta 2050?
- Kako se boste gibal v tem mestu?
- Kako so videti hiše?
- Od kod prihaja vaša oskrba z energijo?
- Kakšna je pokrajina, ki obdaja vaše mesto?
- Katere vrste kmetijstva so običajne in katere vrste hrane ljudje jedo?

5C POTOVANJE SKOZI ČAS [1]

Sorodne metode: 4C, 6A-D

0

1:00

10-30

Udeleženci preučujejo, kako so preteklost, sedanjost in prihodnost medsebojno povezane z vidika podnebne nevtralnosti. Pri tem se učijo iz preteklih napak in oblikujejo lastne sklepe za prihodnost.

Brez materialov in stroškov.

Nekaj osnovnega znanja o izjavah, ki se glasno berejo, lahko pomaga pri izvajanju modula in podpira osebo na sredini.

Mize v sobi je treba premakniti na stran. Na sredino sobe je treba postaviti tri stole, obrnjene drug proti drugemu. Stoli udeležencev nato tvorijo krog okoli teh treh stolov.

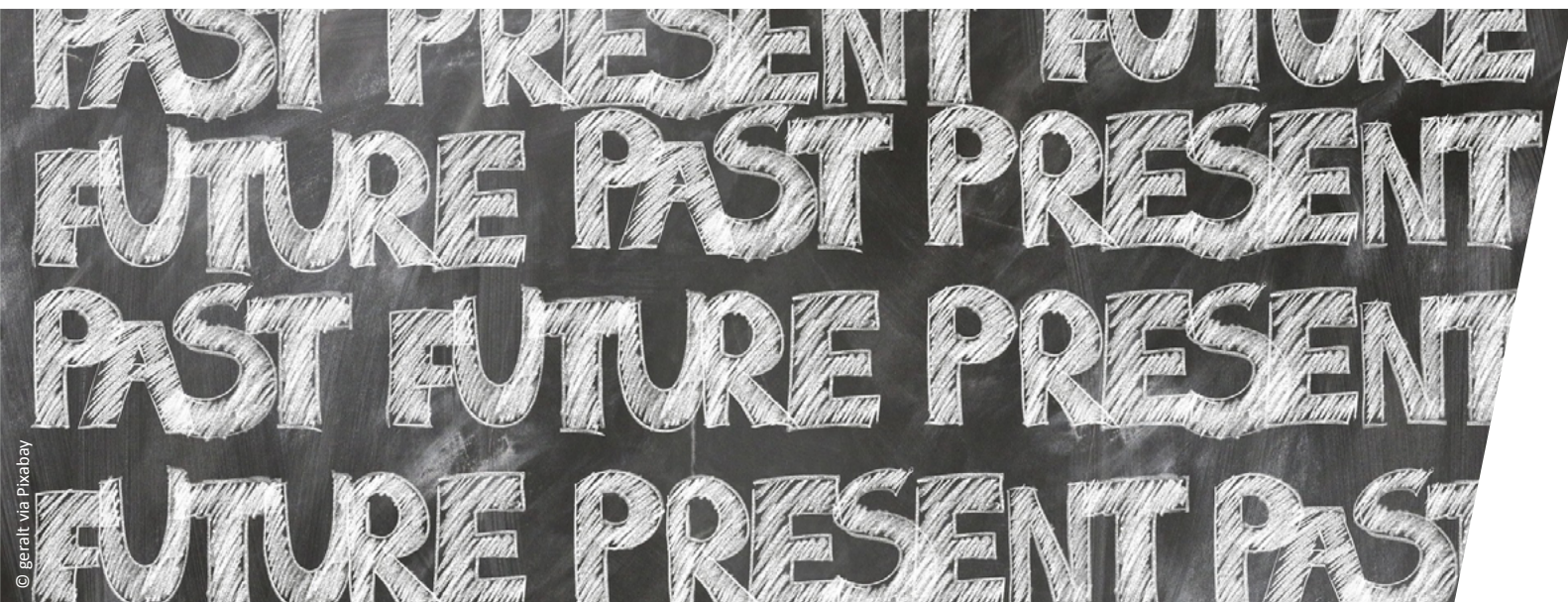
Osebe, ki razpravljajo na sredini, nimajo idej ali domišljije. Če se to zgodi, lahko drugi udeleženci zamenjajo perspektivo in nadomestijo predstavnike različnih časovnih obdobj.

Priprava (10 minut): Trije stoli so postavljeni na sredino sobe, obrnjeni hrbet proti hrbtu. Na vsakega se usede ena oseba, ki predstavlja različno časovno točko v razpravi, ki bo sledila. Ena oseba razpravlja z vidika preteklosti, ena oseba predstavlja sedanjost, druga pa razpravlja z vidika prihodnosti.

Del 1 (20–30 minut): Glasno se prebere izjava. Izjava je lahko resnična ali izmišljena. Osebi na sredini se zdaj odzoveta na izjavo in začeta razpravljati na podlagi dodeljene perspektive. Pogovor začne predstavnik sedanjosti, nato pa mu sledi oseba iz preteklosti. Predstavnik prihodnosti se pogovoru pridruži zadnji.

Ostali udeleženci sedijo v krogu okoli predstavnikov in opazujejo razpravo. Zapišejo ključne besede, ki jim med razpravo pridejo na misel za vizijo. O posameznih izjavah naj ne bi razpravljali več kot 10 minut.

Del 2 (20–30 minut): Udeleženci imajo zdaj 30 minut časa, da v majhnih skupinah (6 oseb) oblikujejo vizijo za svojo skupnost/šolo. To vizijo bodo zapisali na plakat ali list papirja in jo predstavili v naslednjem koraku (SPOROČANJE). Udeleženci se lahko sklicujejo na to, kaj se je mogoče naučiti iz preteklosti in kaj bi lahko pomenila dobra prihodnost.

5C POTOVANJE SKOZI ČAS [2]

Možne izjave za razpravo okrogle mize:

Mobilnost:

- „Še nikoli nisem bil v drugi državi. Najbližji vlak odpelje iz sosednjega mesta, ki je oddaljeno 20 km. Do tja lahko pridem samo peš.“
- „Zjutraj se vedno peljem z avtomobilom do pekarnice za voga-lom. Počitnice preživljam v jugovzhodni Aziji ali na Majorki. Letalski prevozi do izbranih destinacij so cenejši od vlaka do Sredozemlja.“
- „Starši me v šolo vozijo z avtom.“
- „V službo se vozim z e-kolesom. Kolesarske poti so tako dobro vzdrževane, da se mi skoraj nikoli ni treba ustaviti. Tako sem veliko hitrejši, kot če bi se vozil z avtomobilom.“

Stavbe:

- „Grelnike prižgemo le po potrebi, v eni sobi pa živimo štirje.“
- „Naša hiša ni dobro izolirana in veliko toplote se izgubi.“
- „Naša hiša ne povzroča nobenih emisij ter je svetla in topla.“

Energija:

- „Zima se je končno vrnila. Rad gradim snežaka, drsam in uživam v belem božiču.“
- „V Evropi električno energijo večinoma proizvajamo z jedrsko energijo, ki je tako napredna.“
- „V vsakem trenutku imamo dovolj električne energije.“
- „Mesto je polno uličnih svetilk, ki se čez dan napolnijo s sončno energijo.“

Kmetijstvo:

- „Na svojem vrtu gojim lastno zelenjavo. Ostalo kupujem na lokalni tržnici. Naš sosed ima kokoši. Svoja jajca pogosto zamenja za kumare z mojega vrta.“
- „Meso jemo samo ob nedeljah. Pogosteje si ga ne moremo privoščiti.“
- „Meso jem vsak dan. V supermarketu ne stane skoraj nič.“
- „Hrano izključno naročam. V petih minutah mi jo dostavijo na vrata.“

5D METODA »OBRNJENO NA GLAVO« [1]

Sorodne metode: **3B**, **4A-E**, **6A-D**

€ ≤ 5

🕒 ≥ 0:45

👤 10–30

Udeleženci bodo s pomočjo najslabšega možnega scenarija začrtali pozitivno vizijo za prihodnost in uporabili predhodno pridobljeno znanje.

- Papir, plakati
- Pisala

Priprava vprašanj.

Če je mogoče, naj bodo mize potisnjene skupaj, da bo dovolj prostora za skupinsko delo.

V primeru precej mladih udeležencev bo moral moderator morda ponuditi nekaj podpore pri spreminjanju najslabših možnih scenarijev v pozitivne.

Ker je pogosto težko takoj ugotoviti, kako si predstavljamo idealno prihodnost, je lahko koristno najprej pojasniti, česa ne želimo videti v prihodnosti.

Izvajanje

Korak 1: Metoda »obrnjeno na glavo« se zato začne tako, da se udeležence pozove, naj sami ali v majhnih skupinah pripravijo najslabše možne scenarije. Moderator predlaga temo, vprašanje ali izhodiščno situacijo. Na primer:

- Kaj mislim, da bi bil najslabši možni scenarij za moje mesto čez 30 let?
- Kaj bi se zgodilo z našim mestom, če se nihče ne bi obnašal trajnostno (na primer za vsa potovanja bi uporabljal osebne avtomobile, plastične odpadke bi odmetaval v park, ne bi varčeval z energijo itd.)
- Fiktivna začetna situacija: Občina se odloči, da se bo znebila javnega prevoza. Kakšne bi bile posledice?
- Kakšne bi bile posledice, če predpostavimo, da se na lokalni ravni ne sprejmejo nadaljnji ukrepi proti podnebnim spremembam? Kdo bi najbolj trpel?
- Kako bi se spremenilo moje mesto, če bi se povprečna letna temperatura močno povečala?
- Kako bi nenadzorovane podnebne spremembe vplivale na skupno življenje v mojem mestu?

5D METODA »OBRNJENO NA GLAVO« [2]

Poleg možnih negativnih sprememb v zvezi z okoljskimi učinki podnebnih sprememb lahko tukaj preučimo tudi družbene učinke (npr. več smrti zaradi onesnaženega zraka ali vročinskih valov, poslabšanje socialne neenakosti, izguba delovnih mest).

Korak 2: Po tem, ko je bil izdelan najslabši možni scenarij, naj udeleženci v svojih majhnih skupinah iz njega izpeljejo pozitiven pristop. Pri tem je treba upoštevati naslednje:

- Izogibati se je treba negativnim izrazom, kot sta „ni“ in „ne“.
- Uporabljati je treba nove in močne glagole.
- Zamisli je treba jasno oblikovati, da se razvije natančno razumevanje opisanega.
- Formulirati jih je treba v aktivnem in ne pasivnem glasu.
- Udeležence je treba spodbujati k širokemu razmišljanju.

Nastajajoče pozitivne scenarije je nato treba bodisi zapisati v pisni obliki (oblikovati besedilo ali točke) bodisi jih ponazoriti (npr. risba/skica ali kolaž). Možni so tudi nadaljnji načini vizualizacije, kot je uprizoritev kratkih prizorov, ki prikazujejo življenje v pozitivni viziji prihodnosti, ki je podnebno nevtralna, in jih lahko izberete glede na skupino.

Razmislek

Ko skupine izdelajo svoje pozitivne scenarije in določijo končno obliko, moderator pozove udeležence, naj razmislijo o svojih rezultatih glede na naslednje vidike:

- Kateri vidiki vizij za prihodnost so različnim skupinam všeč?
- Katere nove ideje so se pojavile?

5E METODA WALT DISNEY [1]

Sorodne metode: **2E**, **3C**, **4A-E**, **6A-D**

€ ≤ 40

🕒 ≥ 1:30

👤 10–30

Udeleženci se bodo seznanili s tem, kako zapleteno je upoštevati različne in včasih nasprotujoče si poglede na temo podnebne nevtralnosti. To spoznanje lahko uporabijo pri razvijanju novih in ustvarjalnih pristopov.

- Trije različni dresi (iz telovadnice) na majhno skupino (lahko tudi trije različni klobuki ali priponke/nalepke z imeni na skupino)
- Veliki plakati in markerji različnih barv

Organiziranje gradiva in priprava naloge/vprašanja.

Ena miza in tri (do šest) stolov na majhno skupino.

Ta metoda se lahko izkaže za naporno in zahtevno za udeležence, ki imajo malo ali nič izkušenj z igranjem vlog. Zato mora imeti inštruktor nekaj osnovnih spretnosti modeliranja delavnic.

Walt Disney metoda temelji na strategiji, ki jo je Walt Disney uporabljal pri razvijanju svojih ustvarjalnih idej za filme. Ta mu je omogočala, da je upošteval več in včasih nasprotujočih si vidikov ter uporabil sinergije. Metoda vključuje igro vlog, ki jo lahko odigra ena sama oseba, v idealnem primeru pa naj bi v majhni skupini sodelovale tri osebe.

Izvajanje

Korak 1: Članom skupine se dodelijo tri različne vloge (pri zelo velikih skupinah se lahko oblikujejo tudi majhne skupine po šest oseb, v katerih si dve osebi delita vlogo).

- sanjač (optimističen in si upa veliko sanjati)
- realist (previden in vztraja pri dejstvih)
- kritik (skeptičen, meni, da je zelo malo izvedljivo)

Udeleženci prejmejo problem/vprašanje, o katerem je treba razpravljati z vidika vseh treh vlog. Na primer:

- Kako si predstavljate svoje mesto leta 2050?
- Kakšni bi lahko bili pozitivni stranski učinki večjega števila ukrepov na področju podnebnih sprememb?
- Kako je mogoče v vašem mestu/občini do leta 2050 doseči podnebno nevtralnost? Kaj se mora na primer zgoditi na področju mobilnosti, porabe in proizvodnje energije ter sodelovanja?
- Kakšno vlogo ima pri tem prometni/gradbeni sektor/sector ravnanja z odpadki (izberite ali dodajte glede na kontekst)? Kakšni so izzivi v tem sektorju na poti do podnebne nevtralnosti?
- Kaj lahko spremenite v svojem vsakdanjem življenju, da bi do leta 2050 dosegli podnebno nevtralnost? Kaj mora storiti vaša občina/šola ali zasebna podjetja?

5E METODA WALT DISNEY [2]

Za lažje razlikovanje med vlogami in bolj igrivo igranje različnih vlog lahko uporabite različne majice, kape, nalepke in priponke z imeni, da poudarite vlogo.

Korak 2: Po približno 15 minutah udeleženci v svojih majhnih skupinah zamenjajo vloge (in s tem tudi majice/čepice itd.). To se ponovi trikrat, tako da vsi udeleženci enkrat odigrajo vsako vlogo. Razprava tako traja približno 45 minut. Preden si udeleženci zamenjajo vloge, na velik plakat vedno zapišejo najpomembnejše argumente/točke s svojega zornega kota. Sanjarjem, realistom in kritikom so dodeljene različne barve.

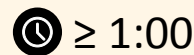
Razmislite

Ta metoda je lahko za manj izkušene udeležence precej naporna. Zato mora moderator med razpravo ostati v stiku z majhnimi skupinami in jim po potrebi nuditi podporo. Prav tako je pomembno, da na začetku razložite vloge, da jih bodo udeleženci zlahka razlikovali. Sprejemanje različnih in včasih nasprotujočih si stališč udeležencem omogoča, da problem/vprašanje preučijo z različnih vidikov in tako ustvarijo podlago za konstruktivne pristope k rešitvam.

6A SNEMANJE VIDEO IZJAVE

Sorodne metode: **4A-E**, **5A-E**

Udeleženci bodo povzeli najpomembnejše rezultate v obliki, ki jo je mogoče zlahka posredovati širši javnosti.

- Videokamera/ pametni telefon
- Program za urejanje videoposnetkov, če je potrebno
- Scenarij za video izjavo (glej Poglavlje [Scenarij za izjavo](#))

Priporočljive so predhodne izkušnje s snemanjem videoposnetkov. Pred delavnico preizkusite opremo s sodelavci. Pred snemanjem videoposnetka lahko pripravite scenarij.

Za privlačen posnetek udeleženci potrebujejo veliko prostora, dobro osvetlitev in, če je le mogoče, mirno okolje.

Osebe, ki govorijo, morajo biti dobro slišne, videoposnetki pa morajo biti kratki. Vidne osebe morajo dati pisno soglasje za objavo. Če se snemajo otroci, je potrebno za dovoljenje prositi starše.

Kratke in informativne videoposnetke lahko preprosto delite prek spletnih strani, družabnih medijev ali neposredno s predstavniki medijev. Tako je mogoče rezultate delavnice o viziji deliti z javnim občinstvom, ki presega udeležence.

Če naj bi se videoposnetek razširil čim širše, je smiselno združiti videoposnetke več manjših skupin v en sam videoposnetek ali napisati skupno izjavo skupine. Vnaprej je treba določiti, koliko kamer ali pametnih telefonov je potrebnih. To pomeni, da lahko udeležence pred delavnico prosimo, da po potrebi uporabijo svoje pametne telefone. Izbrani distribucijski kanal pogosto omejuje dolžino videoposnetka. Na primer, videoposnetki na Twitterju so lahko dolgi le dve minuti in 20 sekund.

Korak 1: Udeleženci v majhnih ali velikih skupinah pripravijo scenarij s ključnimi točkami za video izjavo. Za to lahko uporabijo predlogo, ki vključuje vprašanja (glejte Poglavlje [Scenarij za izjavo](#)). Ko skupina odobri scenarij, nato izberejo govorce. V kratkem videoposnetku lahko preveč preklapljanja med govorcami deluje zmedeno, zato naj govorijo največ tri osebe. Poleg besedila se mora skupina odločiti tudi, ali bo vključila predmete, ki jih je razvila na delavnici (npr. kolače, modele), in njihovo zaporedje. Pred začetkom snemanja naj skupina opravi poskusno snemanje, da bo pozneje čim manj dela z montažo.

Korak 2: Dejansko snemanje. Inštruktor ali udeleženec posname videoposnetek.

Korak 3: Odvisno od načina uporabe videoposnetka se lahko preprost videoposnetek posname s standardno aplikacijo za snemanje videoposnetkov. Če ima nekdo v skupini posebne spretnosti za urejanje videoposnetkov, lahko videoposnetek tudi skrajšate, uredite ali opremite z glasbo ali besedilom, kot so na primer imena govorcev in organizacije. Aplikacije, kot je [Splice – Video Editor & Maker](#), so odlično orodje. Končni videoposnetek lahko nato naložite na mestno ali šolsko spletno stran ali ga delite prek kanalov družabnih medijev. Če je izbran modul SPOROČANJE objavljen, je mogoče videoposnetek predstaviti v tem kontekstu.

SCENARIJ ZA VIDEO IZJAVO

Sorodne metode: **6A**

Predloga scenarija je le primer in se lahko prilagodi potrebam in željam organizatorjev in udeležencev.

Abschnitt	Inhalt
Uvod	2-3 stavki o delavnici »Vizija šole« in njenem cilju.
	Kratka predstavitev udeležencev (npr. razred iz ...; predstavnik občine ...).
Kaj smo se naučili?	Kratek povzetek modula UČENJE.
Kaj je bilo oblikovano?	Kratka predstavitev pripravljenih osnutkov vizij za prihodnost.
	Predstavitev izdelanih elementov (npr. kolažev itd.).
Zaključek	Kaj je za vas kot skupino še posebej pomembno, ko razmišljate o podnebno nevtralni prihodnosti?
	Kaj bi radi delili s svojimi sodržavljani/učenci o svoji viziji?

6B INTERVJU

Sorodne metode: **5A–E**

0

0:15

2–5

Udeleženci lahko delijo rezultate delavnice »Vizija šole« v intervjuju s predstavniki tiska ali z organizatorji delavnice.

Brez materialov in stroškov.

Dogovorite se za sestanek z lokalnim tiskom ali nevladnimi organizacijami. Priprava ali morda le pregled vprašanj za intervju. Izbira manjše skupine prostovoljcev ali osebe, ki bo opravila intervju.

Brez zahtev.

Za razgovor je težko najti prostovoljce. Potencialne intervjuvance spodbudite, da se na intervju pripravijo v svoji skupini.

Priprava

Določite manjšo skupino ali osebo, ki bi želela predstaviti rezultate delavnice o viziji v intervjuju. Kot alternativo lokalnemu tisku ali nevladnim organizacijam lahko intervju vodijo tudi osebe, ki so izvajale delavnico. Intervju je treba dokumentirati v video ali zvočni obliki ali v pisni obliki, da ga lahko pozneje objavite (npr. na spletni strani šole ali prek lokalnih komunikacijskih kanalov). Intervju ne sme biti predolg, vprašanja pa je treba opredeliti vnaprej, da bo mogoče nanje odgovoriti na preprost in strukturiran način.

Izvajanje

Če se intervju izvaja interno, so vprašanja namenjena izbranim udeležencem, ki nanje odgovarjajo na podlagi rezultatov delavnice o viziji, tj. skupno oblikovane vizije. Intervju se dokumentira na način, ki omogoča njegovo nadaljnjo uporabo za sporočanje rezultatov.

Možna vprašanja za razgovor:

- Kakšno skupno vizijo za prihodnost mesta/šole/mestnega okolja ste sprejeli?
- Katere teme so še posebej pomembne v vašem lokalnem okolju?
- Kaj bi se moralo zgoditi, da bi se ta vizija uresničila?
- Kako lahko po vašem mnenju k temu prispevajo udeleženci delavnice »Vizija šole«?
- Kateri drugi akterji/organizacije so ali bi morali biti odgovorni za izvajanje te vizije?
- Ali obstajajo področja, na katerih že lahko opazite prve korake pri izvajanju skupne vizije? Na čem bi bilo mogoče graditi naprej?

Nadaljnje naloge

Odgovore iz intervjujev lahko povzamete v kratkem članku. Intervju je mogoče tudi posneti z videom ali brez njega, tako da je mogoče zvočno ali video datoteko naložiti na spletno stran in jo pozneje deliti.

6C RAZSTAVA

Sorodne metode: 5A-E

Odvisno od okolja in obsega dogodka.

Z dodatnim (v idealnem primeru javnim) dogodkom bi lahko bili z izvajanjem delavnic »Vizija šole« seznanjeni tudi drugi politični odločevalci in predstavniki tiska. S sporočilom za javnost bi bila tema predstavljena tudi lokalnemu prebivalstvu.

- Rezultati modula OBLIKOVANJE
- Prikaz table/stene
- Trakovi in risalni žeblički

Gradivo iz faze OBLIKOVANJA je treba pripraviti tako, da bo predstavljivo. Če bo razstava potekala v večjem prostoru, je treba določiti kraj in časovni okvir ter morebiti povabiti potencialne goste.

Razstava je lahko v sobi ali pa se razprostira po celotni šolski/občinski stavbi. Za predstavitev rezultatov je treba zagotoviti razstavne panoje/stene in mize.

Morda bo težko ohraniti razstavne eksponate dalj časa. Določiti je treba primeren datum, povabiti udeležence, družine, predstavnike tiska in nosilce odločanja ter jih prepričati o pomembnosti dogodka.

Vsaka skupina na določenem mestu v sobi predstavi rezultate faze OBLIKOVANJA. Ena oseba iz vsake skupine ostane na mestu, da nudi pojasnila in odgovarja na vprašanja (osebe se lahko med razstavo izmenjujejo). Ostali udeleženci se sprehajajo naokoli in si lahko ogledajo rezultate drugih skupin.

Kasneje lahko razstavo predstavite v mestni hiši ali v šoli. Organizira se lahko tudi otvoritveni dogodek, da se usmeri pozornost na temo in povabi predstavnike tiska / župana / šolsko upravo / družinske člane / prijatelje.

6D DELITEV REZULTATOV

Sorodne metode: **5A–E**

Odvisno od prostora.

Z dodatnim (v idealnem primeru javnim) dogodkom bi lahko bili z izvajanjem delavnic »Vizija šole« seznanjeni tudi drugi politični odločevalci in predstavniki tiska. S sporočilom za javnost bi bila tema predstavljena tudi lokalnemu prebivalstvu.

Odvisno od načina predavitve rezultatov:

- Morda pogostitev za novinarje
- Morebitni stroški za prostor in opremo, odvisno od velikosti dogodka

Rezultate modula OBLIKOVANJE je treba vnaprej pripraviti tako, da jih je mogoče smiselno predstaviti/posredovati. Poleg tega je treba povabiti ustrezne osebe in medije ter poiskati primeren prostor.

Prostor se razlikuje glede na obliko in velikost dogodka. Po potrebi so na voljo pogostitev, ozvočenje ter razstavni panoji/stene za razstavo. Če se bo predvajal film bo potrebna ustrezna tehnična oprema in platno.

Največji izziv bo verjetno prepričati nosilca odločanja, da se udeleži dogodka, nato pa novinarje prepričati o pomembnosti dogodka.

Ta metoda je smiselna le, če je rezultate faze OBLIKOVANJA mogoče pripraviti tako, da se jih lahko predstavi na tiskovnem dogodku (npr. kot modele, zemljevide, skice, besedila, filme, slike, plakate). Če se pripravi razstava (glejte **metodo 6C**), se lahko odprtje razstave prav tako uporabi kot novinarski dogodek.

Glede na kontekst in razpoložljivost se lahko rezultati predstavijo različnim posameznikom: županu, osebju mestnega sveta, lokalnim odločevalcem, ravnateljem, vodilnemu uradniku ustreznega občinskega oddelka.

Možno zaporedje

1. Pozdravne besede organizatorja delavnice: Pozdravite vse goste in podrobneje predstavite ozadje delavnice.
2. Kratek uvodni nagovor uradnega predstavnika (župana, ravnatelja ali podobnega).
3. Predstavitve rezultatov ali voden ogled izbranih eksponatov (če je primerno). V slednjem primeru poskrbite, da udeleženci delavnice sami predstavijo rezultate in s temami povežejo lokalno povezavo.
4. Fotografija za javnost

V načrtovanje vključite dovolj časa, da se pred začetkom dogodka z novinarji pogovorite o ozadju in kontekstu delavnice.

TVOJA DELAVNICA »VIZIJA ŠOLE«

Modul	Izbira metod	Kategorije metod	Čas	Komentarji
PRIPRAVA				
PRIHOD				
OBČUTENJE				
UČENJE				
OBLIKOVANJE				
SPOROČANJE				
Skupni čas delavnice				

© Li-An Lim via Unsplash

**VELIKO SREČE
S SVOJO
DELAVNICO O VIZIJI!**

BEACON Bridging European & Local Climate Action

Pišite nam na BEACON_HelpDesk@guidehouse.com
Obiščite nas na www.euki.de/beacon

On behalf of:

of the Federal Republic of Germany

